PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

GMINY

LIPCE REYMONTOWSKIE

Sierpień 2004

Załącznik do Uchwały Nr XV/81/04

Rady Gminy Lipce Reymontowskie

z dnia 18 sierpnia 2004 r.

Spis treści

1. WSTĘP 4

1.1. Uzasadnienie powstania. Znaczenie dla społeczności lokalnej 4
1.2. Uwarunkowania zewnętrzne 4
1.3. Partycypacja społeczna 5
1.4. Rola integracji z NPR, ZPORR, strategiami 5
1.5. Ramy czasowe 6
1.6. Obszar realizacji Planu Rozwoju Lokalnego 6

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY 7

2.1. Położenie gminy w obrębie województwa, powiatu 7
2.2. Warunki fizjograficzne 8
2.2.1. Budowa geologiczna 8
2.2.2. Rzeźba terenu 9
2.2.3. Wody powierzchniowe 9
2.2.4. Wody podziemne 9
2.2.5. Gleby 10
2.2.6. Warunki klimatyczne 10
2.3. Walory krajobrazowo - przyrodnicze 11
2.4. Dziedzictwo kulturowe 13
2.5. Uwarunkowania ochrony środowiska 19
2.6. Stan zabudowy i struktura osadnicza 19
2.7. Identyfikacja problemów 20

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA 21

3.1. Zaopatrzenie w wodę 21
3.2. Odprowadzenie i neutralizacja ścieków 22
3.3. Gospodarka odpadami 24
3.4. System drogowy 24
3.5. System komunikacji 28
3.6. System kolejowy 28
3.7. System elektroenergetyczny 28
3.8. Ciepłownictwo 29
3.9 Telekomunikacja 29
3.10. Identyfikacja problemów 30

4. GOSPODARKA 31

4.1. Struktura podmiotów gospodarczych 31
4.2. Największe podmioty gospodarcze 32
4.3. Instytucje otoczenia biznesu i wspierające rozwój gospodarczy 33
4.4. Identyfikacja problemów 34

5. ROLNICTWO 35

5.1. Struktura gruntów i gospodarstw rolnych 35
5.2. Produkcja roślinna 37
5.3. Produkcja zwierzęca 38
5.4. Przetwórstwo artykułów rolnych 39
5.5. Identyfikacja problemów 40

6. SFERA SPOŁECZNA 41

6.1. Sytuacja społeczna i demograficzna 41
6.2. Struktura populacji 41
6.3. Opieka zdrowotna 42
6.4. Edukacja i sport 43
6.5. Kultura 44
6.6. Bezpieczeństwo publiczne 45
6.7. Pomoc społeczna 45

6.8. Społeczeństwo informacyjne 46
6.9. Stan i struktura bezrobocia 47
6.10. Wykluczenie społeczne, równouprawnienie, wyrównanie szans na rynku pracy 48
6.11. Identyfikacja problemów 48

7. ANALIZA SWOT 49

8. SFORMUŁOWANIE CELÓW DLA GMINY 53

9. LISTA ZADAŃ 54

10. PLANOWANE PROJEKTY I DZIAŁANIA 62

10.1. Planowane projekty i zadania inwestycyjne w okresie 2004-2006 62
10.2. Planowane projekty i zadania inwestycyjne w następnych latach – projekty długoterminowe 66

11. POWIĄZANIE PROJEKTU Z CELAMI STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU GMINY / POWIATU / WOJEWÓDZTWA 67

12. WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO 68

13. PLAN FINANSOWY NA LATA 2004-2006 I NA NASTĘPNE LATA. 73

Dochody Gminy 73
Wydatki bieżące 73
Nakłady inwestycyjne 74

14. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE 76

15. PLAN KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ 77

15.1. Public relations Planu Rozwoju Lokalnego 77

BIBLIOGRAFIA 80

ZAŁĄCZNIK NR 1 81

Wnioski zgłoszone do Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Lipce Reymontowskie 81

ZAŁĄCZNIK NR 2 83

ZAŁĄCZNIK NR 3 84

1. Wstęp

1.1. Uzasadnienie powstania. Znaczenie dla społeczności lokalnej

Samorząd Gminy z racji zadań własnych zobowiązany jest do wdrażania działań związanych z koniecznością wieloletniego planowania strategicznego. Rozwój gminy, rozwiązywanie problemów mieszkańców, wspieranie rozwoju gospodarstw i przedsiębiorstw, poprawa warunków życia, pozyskiwanie środków zewnętrznych (fundusze krajowe i europejskie) nie są możliwe bez „Planu Rozwoju Lokalnego", który w sposób bezpośredni odnosi się do obecnych uwarunkowań makroekonomicznych, społecznych i lokalnych.

Plan Rozwoju Lokalnego jest kluczowym narzędziem wspierającym zarządzanie na poziomie samorządu. Określa strategię społeczno-gospodarczą, wskazuje cele i kierunki zaangażowania środków z funduszy strukturalnych, krajowych i własnych. Wyznacza nie tylko ogólne cele, lecz konkretne zadania, terminy ich realizacji oraz sposoby finansowania.

Plan Rozwoju Lokalnego pozwala na harmonijne połączenie zadań zdiagnozowanych i nakreślonych w latach poprzednich z potrzebami, które pojawiają się na bieżąco.

Plan Rozwoju Lokalnego to plan systemowego, długofalowego działania władz (i wszystkich podmiotów oraz osób, które chcą pomóc w jego realizacji). Uwzględnia on szanse i zagrożenia wynikające ze zmiennego otoczenia i uwzględnia działania innych podmiotów. Wynika on z wartości i celów uznanych przez społeczność lokalną, bazując na potencjale sił i uwzględniając wewnętrzne słabości.

1.2. Uwarunkowania zewnętrzne

Opracowanie Programu Rozwoju Lokalnego jest czynnikiem koniecznym do ubiegania się o środki unijne dostępne w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego oraz pozostałych Sektorowych Programów Operacyjnych. Wynika to z zasad działania funduszy strukturalnych, a w szczególności zasady programowania (planowania) sposobów trwałego rozwiązywania problemów lokalnych.

1.3. Partycypacja społeczna

Podmiotem planu jest społeczność lokalna i jej dobro. Społeczność ta jest reprezentowana przez demokratycznie wyłonioną władzę, która spełnia rolę instytucji sterującej. Plan Rozwoju Lokalnego oparty jest na dialogu społecznym i stanowi zbiór konkretnych, niezbędnych dla rozwoju Gminy działań, a jego realizacja leży we wspólnym interesie wszystkich mieszkańców. Dialog społeczny przejawia się w konsultacjach społecznych, możliwości składania wniosków do Planu przez każdego mieszkańca gminy, podmioty gospodarcze oraz instytucje. Dialog społeczny będzie się przejawiał także w corocznej możliwości aktualizowania planu.

Konsultacja z lokalną społecznością (która brała udział w procesie jego tworzenia) sprawia, że Plan odzwierciedla faktyczne potrzeby, wskazując jednocześnie zadania i sposoby ich zaspokojenia.

1.4. Rola integracji z NPR, ZPORR, strategiami

Plan Rozwoju Lokalnego jest wpisany w kontekst dokumentów rangi wyższej i zintegrowany z celami nakreślonymi przez: Narodowy Plan Rozwoju (NPR), Zintegrowany Programu Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR), Program Rozwoju Województwa Łódzkiego 2004–2006 –komponent regionalny ZPORR oraz z politykami planowanymi w ramach Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich (PAOW) i w Planie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006 (PROW).

Narodowy Plan Rozwoju (NPR) jest strategicznym, średniookresowym dokumentem planistycznym, pierwszym, który scala na poziomie krajowym horyzontalne, sektorowe i regionalne działania interwencyjne państwa. Określa najważniejsze działania strukturalne, które Polska zamierza uruchomić w latach 2004-2006 przy wykorzystaniu środków pomocowych UE; wskazuje kierunki rozwoju gospodarczego Polski w pierwszych latach po akcesji, mające zapewnić warunki sprzyjające długotrwałemu wzrostowi gospodarczemu i podniesieniu poziomu życia mieszkańców.

1.5. Ramy czasowe

Realizacja planu obejmuje przedział czasowy 2004-2006, ale w jego ramach zostaną zdiagnozowane długofalowe kierunki działań na lata następne Określenie ram zadaniowych i czasowych nie przekreśla możliwości dynamicznego podejścia do Planu i wprowadzania korekt w przypadku zmiany uwarunkowań zewnętrznych.

1.6. Obszar realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

Przedmiotem Planu Rozwoju Lokalnego jest administracyjny obszar Gminy Lipce Reymontowskie, z opisanymi sferami życia, m.in.: społeczną, demograficzną, gospodarczą, kulturową, rolniczą oraz infrastrukturalną, które rozpatrywane są z uwzględnieniem powiązań lokalnych i regionalnych.

Celem Planu Rozwoju Gminy jest sprecyzowanie zadań do realizacji na lata 2004-2006 z wyszczególnieniem ich źródeł finansowania, w oparciu o przygotowaną prognozę budżetową, opartą na analizie budżetu gminy.

Plan Rozwoju Lokalnego ma charakter kroczący - przewiduje realizację kolejnych zadań inwestycyjnych wpływających pozytywnie na rozwój gminy.

2. Charakterystyka gminy

2.1. Położenie gminy w obrębie województwa, powiatu

Gmina Lipce Reymontowskie położona jest w województwie łódzkim, w powiecie skierniewickim, na trasie kolei Warszawa – Łódź. Zajmuje obszar o powierzchni 42,7 km^2.

Sąsiadami administracyjnymi są gminy: Maków, Godzianów, Słupia, Rogów, Dmosin, Łyszkowice.

Powiat skierniewicki

Źródło: www.gminypolskie.pl

Gminę zamieszkuje 3456 osób, co stanowi prawie 9% mieszkańców powiatu skierniewickiego. Wskaźnik gęstości zaludnienia na 1 km^2 wynosi 81 osób i jest dużo wyższy niż dla całego powiatu (51 osób/km^2).

Gmina Lipce Reymontowskie jest gminą wiejską. Podzielona jest na 9 sołectw. Ośrodkiem administracji samorządowej są Lipce Reymontowskie, spełniające funkcję centrum życia społeczno - gospodarczego.

Gmina Lipce Reymontowskie

Źródło: www.lipcereymontowskie.pl

2.2. Warunki fizjograficzne

2.2.1. Budowa geologiczna

Obszar gminy położony jest w obrębie makroregionu fizycznogeograficznego Wzniesienia Południowomazowieckie. W podziale na mezoregiony należy do Wzniesień Łódzkich.

Obszar gminy pokrywają utwory czwartorzędowe, plejstoceńskie, mające podstawowe znaczenie dla budowy geologicznej i rzeźby współczesnej powierzchni terenu. W przeważającej części gminy utwory czwartorzędowe tworzą utwory akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej. Stanowią je piaski drobne i średnioziarniste z przewarstwieniami piasków ze żwirem.

W części środkowej i południowej występują płatami gliny zwałowe, pochodzące z akumulacji lodowcowej. W centralnej części obszaru gminy występują we fragmencie utwory eoliczne w postaci form wydmowych. W kotlinach rzek występują namuły, muły i piaski.

W miejscach występowania utworów akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej (piaski, żwiry, gliny) grunty nadają się do bezpośredniego posadowienia budynków. Pozostałe grunty (piaski, pyły) charakteryzują się zróżnicowaną nośnością, uzależnioną od stopnia zagęszczenia oraz wilgotności.

2.2.2. Rzeźba terenu

Gmina położona jest w obrębie falistej wysoczyzny morenowej, która na północy i zachodzie opada wyraźnymi stopniami terenowymi.

Południowo zachodnia część gminy jest najwyżej wzniesiona do około 230 m.n.p.m. W obrębie tego wyniesienia w rejonie wsi Wólka Krosnowska w ukształtowaniu terenu dominuje wierzchołek wzgórza moreny czołowej i ozów. Najniższe wysokości bezwzględne występują w dolinie rzeki Uchanki.

Ukształtowanie terenu na obszarze gminy Lipce Reymontowskie nie stanowi ograniczeń w produkcji rolnej ani też w lokowaniu obiektów.

2.2.3. Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe gminy należą do zlewni rzeki Bzury. Obszar podzielony jest na pięć zlewni (rzek, będących bezpośrednimi dopływami Bzury).

Największa powierzchniowo jest zlewnia rzeki Uchanki. Zajmuje ona północno – wschodnią i częściowo centralną cześć gminy. Północno – zachodnia część należy do zlewni rzeki Bobrówki. Jej obszar źródliskowy w większości porastają lasy. Południowo – wschodni fragment obszaru gminy położony jest w zlewni rzeki Zwierzyniec, biorącej swój początek na terenie gminy Godzianów. Niewielki fragment południowej części znajduje się w zlewni rzeki Łupi a zachodnia część obszaru gminy należy do zlewni Mrogi.

Na terenie gminy Lipce Reymontowskie występują wody powierzchniowe jedynie w postaci niewielkich stawów przydomowych. Największy kompleks znajduje się we wsi Wólka Krosnowska.

2.2.4. Wody podziemne

Obszar gminy należy do VIII kutnowskiego regionu hydrogeologicznego. Występują tutaj wodonośne utwory porowo – szczelinowe jury dolnej i środkowej oraz szczelinowo – krasowe utwory jury górnej. Miejscowo, powyżej utworów jury występują osady

trzeciorzędowe, tworzące lokalne zbiorniki wód podziemnych. Wody podziemne występujące w pokrywie utworów czwartorzędowych, stanowią podstawowe użytkowe piętro wodonośne.

Na terenie gminy znajdują się dwa poziomy wodonośne:

- *nadmorenowy*- pierwszy poziom wodonośny czwartorzędu, charakteryzujący się zmienną miąższością strefy wodonośnej, tworzoną przez aluwialne piaski pokrywowe i fluwialne piaski holoceńskie; wody te pozostają w spójności hydraulicznej z wodami powierzchniowymi;
- *podmorenowy* – drugi poziom wodonośny czwartorzędu, charakteryzujący się ciągłą, miąższą warstwą wodonośną i wybitnymi walorami użytkowymi.

Zachodnia część obszaru gminy znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 403. Jest obszar wysokiej ochrony wód podziemnych.

2.2.5. Gleby

W gminie Lipce Reymontowskie dominują gleby odznaczające się IV klasą gruntów ornych. Skoncentrowane są one przeważnie w południowej, częściowo centralnej, południowo – wschodniej i południowo – zachodniej części gminy. Na tych terenach wykształciły się gleby mineralne wytworzone z pyłów pokrywowych na piaskach gliniastych i glinach. Generalnie są to gleby brunatnoziemne o zróżnicowanej przydatności rolniczej.

W północnej, fragmentami wschodniej i centralnej części gminy występuje klasa gleb bielicoziemnych, które wytworzyły się z przepuszczalnych i ubogich w zasady piasków luźnych i słabo gliniastych. Charakterystyczną cechą tych gleb jest słabe uwilgocenie. Z punktu widzenia przydatności rolniczej są to gleby słabe.

Wzdłuż cieków wodnych dominują gleby mułowe, zwykle słabe, będące siedliskiem użytków zielonych.

2.2.6. Warunki klimatyczne

Gmina Lipce Reymontowskie charakteryzuje się dużą częstotliwością występowania dni z pogodą bardzo ciepłą, pochmurną bez opadu oraz małą częstotliwością występowania dni z pogodą umiarkowanie ciepłą, dni z dużym zachmurzeniem i opadem.

Cechy warunków klimatycznych w gminie:

- obszar o dużej rocznej sumie promieniowania słonecznego;
- parowanie terenowe jest niewiele mniejsze od sumy rocznej opadów atmosferycznych;
- częstość opadu gradowego jest względnie mała;
- okres wegetacyjny wynosi od 180 do 200 dni.

Warunki klimatyczne obszaru są korzystne w zakresie potrzeb gospodarczych. Czynnikiem niesprzyjającym działalności rolniczej jest niska średnioroczna suma opadów oraz niska średnioroczna suma dni z opadem.

2.3. Walory krajobrazowo - przyrodnicze

Głównymi atutami gminy są malownicze krajobrazy, urozmaicona rzeźba terenu, różnorodność form przyrodniczych oraz czyste środowisko.

Fragment gminy Lipce Reymontowskie

Źródło:www.lipcereymontowskie.pl

Lasy zajmują 17% powierzchni gminy. Część z nich objęta jest ochroną przyrodniczą ze względu na unikalne wartości krajobrazowe, ekologiczne i klimatyczne. Obszary leśne oprócz stabilizacji mikroklimatu stanowią również doskonałą bazę dla rozwoju różnych form rekreacji i wypoczynku.

Dużą różnorodnością biologiczną i gatunkową odznacza się ***Rezerwat Bukowiec,*** który utworzony został w 1934 r. na niewielkiej powierzchni 1,7ha. W 1954 r. powiększono jego powierzchnię do 6,5ha. Rezerwat Bukowiec położny jest na terenie typowo równinnym, na wysokości 185 m n.p.m. Gleby w rezerwacie są dość jednolite - płowe, wytworzone z glin zwałowych lekkich i średnich, świeżych z wierzchnią warstwą utworów płowych. W warstwie przypowierzchniowej znajdują się liczne kamienie średnicy 10 - 20 cm w formie bruku oraz nierzadko pokaźne rozmiarami głazy narzutowe. Na terenie rezerwatu znajduje się stary bukowy drzewostan w wieku 170 do ponad 200 lat z domieszką grabu oraz 120-letniej sosny i brzozy.

Fragment Rezerwatu Bukowiec

Źródło:www.lipcereymontowskie.pl

Kolejną atrakcją przyrodniczą jest ***Rezerwat Kwaśna Buczyna***, obejmujący stare buczyny z domieszką sosny i dębu bezszypułkowego. Rezerwat ten stanowi unikalną formę w obrębie Wyżyny Łódzkiej.

Na terenie gminy występują cztery pomniki przyrody nieożywionej, znajdujące się w obrębie starego cmentarza w Lipcach Reymontowskich.

Ze względu na walory przyrodniczo – krajobrazowe gmina posiada dogodne warunki dla rozwoju turystyki wiejskiej, która uważana jest za nowoczesną formę dawnych letnisk i „wczasów pod gruszą”. Agroturystyka wiąże się z bliskim kontaktem turystów ze środowiskiem naturalnym, miejscową społecznością i jej kulturą.

W rozwoju agroturystyki w gminie Lipce Reymontowskie upatrywać można szansy na dostarczenie dochodów dla gospodarstw rolnych i utworzenie nowych miejsc pracy na wsi oraz przyciągnięcie nowego segmentu turystów. Turystyka wiejska może stanowić dużą szansę dla restrukturyzacji gminy, gdzie w miarę upływu czasu, część mieszkańców będzie poszukiwać alternatywnych źródeł dochodów. Wykorzystanie tej szansy wymaga jednak spełnienia podstawowych warunków:

- przystosowanie bazy noclegowo - gastronomicznej do wymogów współczesnego rynku turystycznego;
- przygotowanie mieszkańców do świadczenia tego typu usług;
- atrakcyjne zagospodarowanie czasu turystów poprzez szeroką ofertę rozmaitych form turystycznych (odpowiednie przygotowanie szlaków turystycznych, organizacja imprez kulturalno – sportowo – folklorystycznych);
- stworzenie systemu informacji w gminie na temat bazy agroturystycznej i atrakcji przyrodniczych;
- zapewnienie odpowiedniej promocji w celu rozwoju turystyki wiejskiej.

Istotną rolę we wspomaganiu rozwoju agroturystyki odgrywać powinien samorząd lokalny poprzez odpowiednie przygotowanie infrastruktury turystycznej (w postaci m.in. szlaków), podjęcie działań edukacyjnych wśród rolników na temat korzyści płynących z tej formy wypoczynku oraz poprzez promocję gminy i jej walorów przyrodniczo - turystycznych.

2.4. Dziedzictwo kulturowe

Historia Lipiec sięga pierwszej połowy XIV wieku. Wieś Lipce założona została w 1338 roku przez arcybiskupa gnieźnieńskiego Janisława. Na podstawie dokumentu księcia mazowieckiego Ziemowita wiadomo, że Lipce leżące na terenie kasztelani Łowickiej, należały do arcybiskupów. Po III rozbiorze Polski (1795 r.) dobra arcybiskupie zagarnięte zostały przez Prusy. W połowie XIX w. przez teren obecnej gminy przeprowadzono linię kolei Warszawsko - Wiedeńskiej. Obecnie obowiązująca nazwa miejscowości i gminy - Lipce Reymontowskie wprowadzona została staraniem władz w 1983 roku, dla upamiętnienia zamieszkującego tu w latach 1888 – 1893 noblisty Władysława Reymonta.

Dawna historia terenów gminy związana była ze strukturami administracji kościelnej. W związku z tym pozostałe do dnia dzisiejszego dobra kultury są świadectwem ówczesnych czasów. Do rejestru zabytków wpisane zostały następujące obiekty:

- ***kaplica cmentarna*** w Lipcach Reymontowskich z XVII wieku;
- ***mogiła zbiorowa*** z lat 1939-1945 na cmentarzu w Lipcach Reymontowskich.

Ponadto dużą wartość kulturową posiadają:

- ***kościół parafialny*** w Lipcach Reymontowskich z 1866 roku;
- ***domek dróżnika*** w Lipcach Reymontowskich z 1888 roku (związany z pobytem Władysława Reymonta);
- ***cmentarz przykościelny z ogrodzeniem***;
- ***cmentarz rzymsko – katolicki stary z kaplicą;***
- ***cmentarz rzymsko – katolicki nowy***.

Na terenie gminy zaewidencjonowano liczne miejsca stanowisk archeologicznych oraz obiektów budowlanych, które pozostają także pod ochroną i opieką konserwatorską.

Stosownie do obowiązujących unormowań prawnych wszelkie działania inwestycyjne wobec obiektów wpisanych do rejestru zabytków, jak również inwestycje prowadzone na obszarach stanowisk archeologicznych podlegają nadzorowi ze strony Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Oprócz obiektów sakralnych na terenie gminy znajduje się kilka dóbr kultury nie tylko o znaczeniu regionalnym, ale także ogólnopolskim a nawet międzynarodowym:

- ***Muzeum im. Wł. St. Reymonta obecnie Muzeum Mazowsza Zachodniego w Lipcach Reymontowskich*** – powstało w 1982 roku w wyniku działań miejscowych miłośników tradycji. Placówka gromadzi eksponaty z dziedziny kultury materialnej Lipiec (dawne stroje, tkaniny, hafty, wyposażenie wnętrz w chałupie lipieckiej, narzędzia rolnicze) oraz ich przeszłości, a także materiały i pamiątki związane z Reymontem. Od 1989 roku siedziba Muzeum mieści się na terenie byłej manufaktury włókienniczej założonej w XIX w. przez przybyłą do Lipiec rodzinę Winklów. Manufaktura jest obecnie unikatowym w skali kraju dawnym obiektem produkcyjnym wsi polskiej zachowanym w całości: budynki wraz z kompletem maszyn i urządzeń do pełnego cyklu technologicznego (unikalne maszyny gręplarskie - zgrzeblarki, trzepak i szarpacz wełny, przędzarka typu "jenny", spalinowy silnik napędowy, warsztaty tkackie - krosna, urządzenia farbiarskie).

Muzeum Mazowsza Zachodniego w Lipcach Reymontowskich

Źródło:www.lipcereymontowskie.pl

- ***Muzeum Czynu Zbrojnego*** – powstało w 1988 roku, w oparciu o prywatne zbiory militariów związane z historią walk o niepodległość w rejonie Lipiec Reymontowskich i najbliższej okolicy. W muzeum zgromadzono broń i umundurowanie, wiele osobistych pamiątek i dokumentów po żołnierzach oddziałów regularnych i ruchu oporu. Jedna z ekspozycji poświęcona jest powojennej historii Wojska Polskiego. Zgromadzono tutaj poważny zbiór uzbrojenia, wyposażenia i umundurowania, w tym również najnowszego, aktualnie już używanego w naszej armii. Liczne egzemplarze sprzętu bojowego z okresu dwóch ostatnich wojen światowych zgromadzono na wystawie plenerowej.

Muzeum Czynu Zbrojnego

Źródło:www.lipcereymontowskie.pl

- ***Centrum Reymontowskie - Zagroda Ludowa*** – wybudowana w latach 2002 – 2003, na terenie przyległym do Muzeum Mazowsza Zachodniego. Na teren Zagrody przeniesiono elementy dawnego budownictwa zagrodowego. Odtworzono dwa budynki mieszkalne (chałupy), budynek gospodarczy (oborę), stodołę oraz spichrz.

Fragment Zagrody Ludowej

Źródło:www.lipcereymontowskie.pl

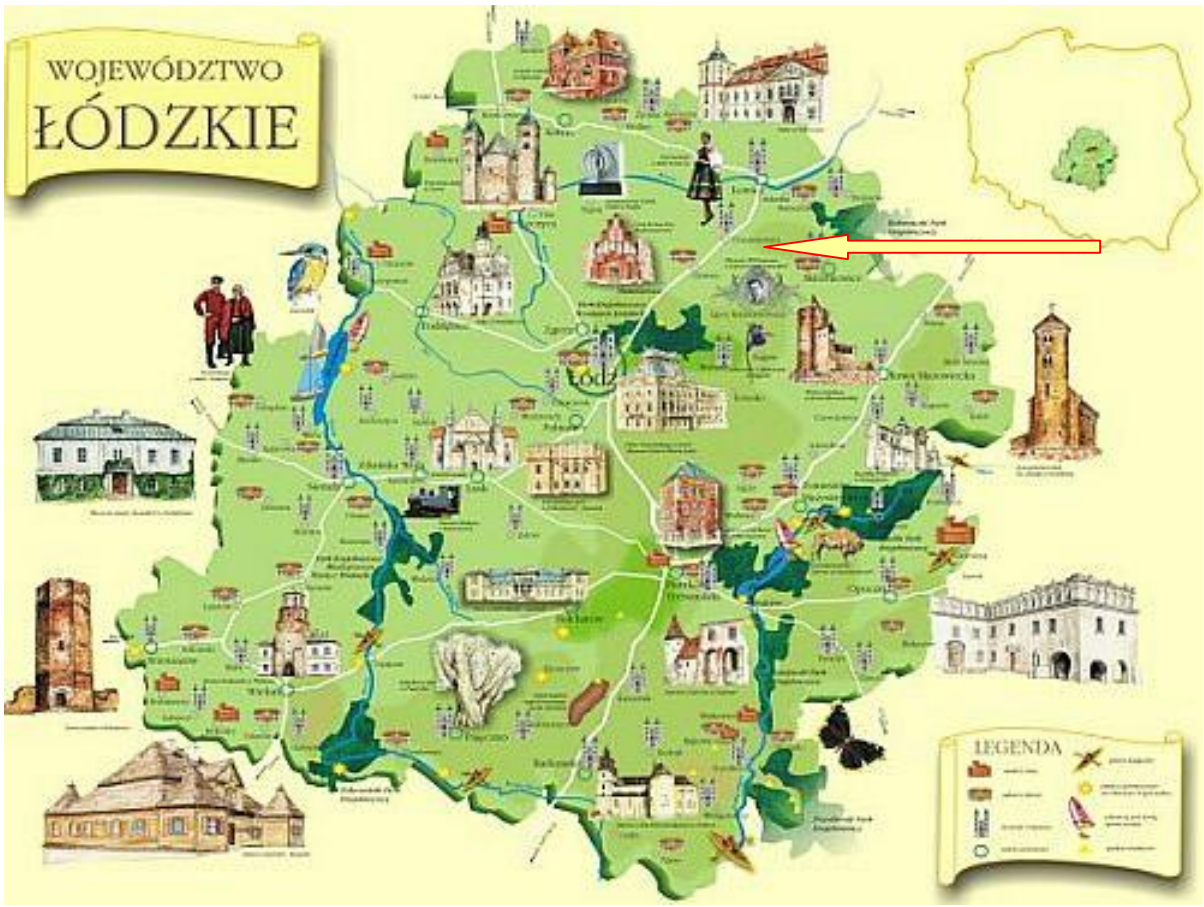
- ***Pomnik Tadeusza Kościuszki*** – w formie kopca ułożonego z polnych kamieni, w październiku 1917 roku. Na tablicy wyryto napis: "Tadeuszowi Kościuszce Naczelnikowi Narodu Polskiego - włościanie wsi Lipce". Pomnik jest świadectwem patriotyzmu i zaangażowania społecznego przodków.

Pomnik Tadeusza Kościuszki

Źródło:www.lipcereymontowskie.pl

Wybrane zabytki województwa łódzkiego

źródło:www.lodzkie.pl

Istotną rolę w tworzeniu i rozwijaniu dorobku kulturowego gminy odgrywa ***Fundacja im. Władysława Stanisława Reymonta,*** założona w 1998 roku. Jej celem jest promowanie twórczości Reymonta w kraju i zagranicą, kultywowanie tradycji ludowych, wspieranie twórczej i artystycznej działalności placówek kulturalnych, muzealnych i oświatowych. Fundacja jest współorganizatorem wielu imprez kulturalnych (m.in. obchodów Roku Reymontowskiego). Współfinansowała wydanie „Dzieł Wybranych" Reymonta oraz budowę „Centrum Reymontowskiego" (Zagroda Ludowa).

Przez teren gminy przebiega wyznaczony przez PTTK szlak rowerowy pn. „Z Reymontem w tle", o długości ponad 200 km (Trasa: Łódź – Brzeziny – ***Lipce Reymontowskie*** – Skierniewice – Puszcza Bolimowska – Babsk – Biała Rawska – Rawa Mazowiecka – Boguszyce – Rogów – Rochna – Gałków – Łódź).

Tradycje kulturowe gminy rozsławia ***Amatorski Zespół Regionalny im. Wł. St. Reymonta***, który powstał w 1932 roku. W repertuarze zespołu znajdują się takie widowiska i obrzędy ludowe jak: „Wesele Boryny", „Wesele Lipieckie" czy „Wiązanka melodii i tańców łowickich". Członkami zespołu było ponad 400 osób – niejednokrotnie całe kilkupokoleniowe rodziny.

Amatorski Zespół Regionalny im. Wł. St. Reymonta

Źródło:www.lipcereymontowskie.pl

Owocem działań wszystkich tych, którzy tworzą dziedzictwo kulturowe są wydarzenia i imprezy kulturalne. Na terenie gminy odbywa się wiele przedsięwzięć cyklicznych, wśród nich:

- ***Turniej Gmin Reymontowskich***, którego celem jest m.in. popularyzacja wiedzy o życiu i twórczości Reymonta oraz popularyzacja miejsc związanych z życiem pisarza;
- ***Ogólnopolska Impreza Artystyczna „Dzień Reymonta"***, której celem jest inspirowanie i promowanie działań artystycznych w oparciu o twórczość noblisty;
- ***Spotkania Weselne,*** mające na celu popularyzację kultury ludowej**.**

W Lipcach Reymontowskich, przy Gminnej Bibliotece Publicznej, działa Punkt Informacji Turystycznej. Można tam otrzymać podstawowe informacje o regionie, miejscach noclegowych, trasach turystycznych, a także ciekawostkach i imprezach organizowanych na terenie gminy. Biorąc pod uwagę ramy rozwojowe gminy i zwiększenie roli turystyki w gminie PIT będzie w przyszłości odgrywać istotną rolę.

2.5. Uwarunkowania ochrony środowiska

Środowisko gminy jest mało zdegradowane. Procesy antropogeniczne w niewielkim stopniu powodują przekształcenie i zanieczyszczenie środowiska naturalnego.

Degradacja wód powierzchniowych spowodowana jest niekontrolowanymi zrzutami ścieków z terenów zabudowanych, trafiających do gruntu i rowów melioracyjnych a także spływem z pól nawozów oraz środków ochrony roślin.

Źródła skażenia powietrza pochodzą głównie z sąsiedztwa ciągów komunikacyjnych oraz z braku uregulowanej gospodarki cieplnej, opierającej się na zasadzie indywidualnych palenisk domowych. Aby unikać niepotrzebnych zanieczyszczeń wszystkie budynki użyteczności publicznej wyposażono w kotłownie olejowe, wprowadzono segregację i odbiór odpadów.

Czynnikiem wpływającym na zanieczyszczenie gleb na terenie gminy jest nawożenie pól nawozami sztucznymi i stosowanie środków ochrony roślin oraz innych środków wykorzystywanych w działalności człowieka.

Negatywnie na środowisko naturalne oraz człowieka oddziałuje linia kolejowa przebiegająca przez gminę. W jej pobliżu występują uciążliwe wibracje oraz hałas.

2.6. Stan zabudowy i struktura osadnicza

Gmina Lipce Reymontowskie posiada w większości rolniczy charakter zagospodarowania terenu, wyrażający się m.in. znaczącym udziałem użytków rolnych w strukturze użytkowania gruntów. Charakterystyczne jest również wyraźne ukierunkowanie układu sieci dróg w gminie na powiązanie z ośrodkiem gminnym, który położony jest w centrum całej jednostki administracyjnej.

Cechą charakterystyczną dla struktury przestrzennej osadnictwa jest równomierne rozmieszczenie zabudowy na całym obszarze całej gminy. Większa część ukształtowana jest w ciągach przyulicznych. Bardzo sporadycznie występuje zabudowa rozproszona.

Zabudowa Lipiec Reymontowskich odbiega w swej strukturze od schematu innych miejscowości. Siatka ulic ma charakter miejski. Przeważa tutaj zabudowa mieszkaniowa nierolnicza.

W gminie wyróżniono 4 rodzaje siedlisk zamieszkania ludności:

- zabudowy zagrodowej (zabudowa mieszkaniowa z budynkami wykorzystywanymi dla celów produkcji rolniczej) – prawie 2/3 liczby wszystkich siedlisk;
- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (budynek mieszkalny z towarzyszącym mu budynkiem gospodarczym, garażowym)
- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami lub zakładami produkcyjnymi;
- zabudowy zagrodowej z usługami lub zakładami produkcyjnymi.

Prawie we wszystkich miejscowościach gminy Lipce Reymontowskie występują siedliska opuszczone. Obserwuje się także zmiany w sposobie użytkowania istniejących siedlisk na cele rekreacyjne lub powstawania nowych budynków letniskowych.

2.7. Identyfikacja problemów

- niedostateczna liczba szlaków turystycznych obejmujących najciekawsze miejsca w gminie;
- brak rozbudowanej infrastruktury turystycznej (oznakowania, parkingi itp.);
- niewystarczająca promocja gminy;

3. Infrastruktura techniczna

3.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Lipce Reymontowskie zaopatrywana jest w wodę z czterech stacji wodociągowych zlokalizowanych w miejscowościach:

- Lipce Reymontowskie,
- Drzewce,
- Wola Drzewiecka,
- Mszadla

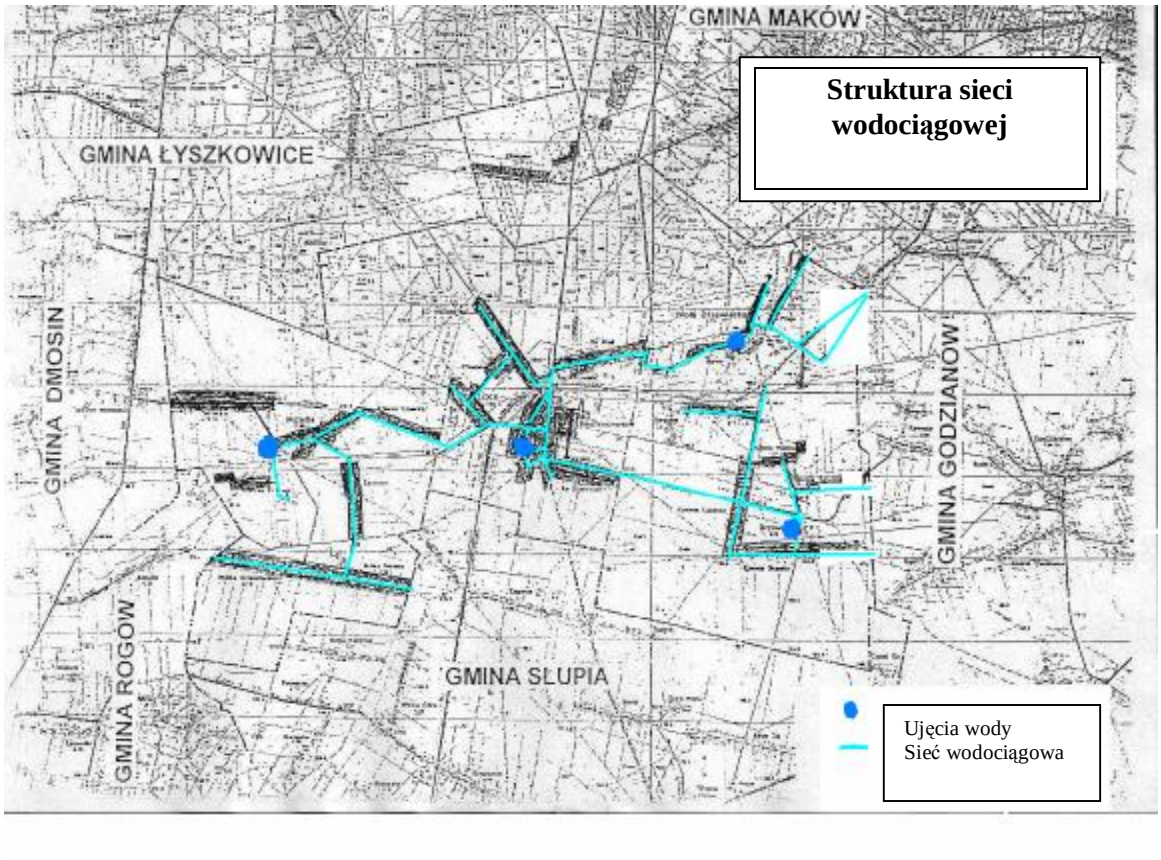
Problemem jest fakt zasilania gminy w wodę z czterech odrębnych systemów wzajemnie nie powiązanych.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia gminy w wodę są wodociągi grupowe. Od każdego ujęcia wody sieci rozchodzą się w układzie promienistym. Jakość wody jest względnie dobra, ale charakteryzuje się występowaniem azotanów, które powstają w wyniku stosowania nawozów sztucznych oraz używania na polach gnojowicy. Długość sieci wodociągowej w obszarach gminy wynosi 66,4 km.

Stopień zwodociągowania gminy to około 100% . Każdy z mieszkańców ma możliwość przyłączenia się do sieci natomiast stan sieci wodociągowej wymaga modernizacji. Wiele rur wykorzystywanych w sieci wodociągowej wyprodukowana jest z azbestu co ukazuje priorytetowość modernizacji sieci.

Sieć wodociągowa na terenie gminy

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003
Sieć wodociągowa gminy ogółem (w km)	65,6	66,0	66,3	66,4
Ilość przyłączy	912	916	921	923
Zużycie wody na 1 mieszkańca w m^3	38,0	38,1	45,0	51,4
Zużycie wody z wodociągów w dcm^3/rok	131,2	131,2	153,7	175,0

3.2. Odprowadzenie i neutralizacja ścieków

Utylizacja ścieków sanitarnych oparta jest o zbiorniki do gromadzenia nieczystości z wywozem do najbliższej oczyszczalni w Lipcach Reymontowskich lub z utylizacją w obrębie własnych areałów rolnych z tego względu wiele ścieków przedostaje się do gruntów, gdyż są usuwane w sposób niekontrolowany. Ścieki z tych terenów odprowadzane są do osadników lub bezpośrednio do wód otwartych. Zbiorczy system kanalizacji występuje we wsi Lipce Reymontowskie o długości 4,5 km, obejmuje swym zasięgiem fragmenty zabudowy w tym wszystkie ważniejsze obiekty użyteczności publicznej.

Program kanalizacji gminy zakłada rozbudowę sieci wzdłuż wszystkich ulic

Znaczący wpływ na uregulowanie gospodarki ściekowej ma konfiguracja terenu oraz stopień urbanizacji, które uniemożliwiają w wielu rejonach zastosowanie zbiorczego sytemu odprowadzania i utylizacji odpadów.

Rozbudowa gminy pod względem liczby mieszkańców jak również ilość nowopowstających podmiotów gospodarczych powoduje konieczność ogólnego rozwiązania braku sieci kanalizacyjnej. Biorąc pod uwagę wszystkie czynniki uzasadnionym byłoby wykorzystanie technologii przydomowych oczyszczalni ścieków.

Kanalizacja i gospodarka ściekowa

Wyszczególnienie	2002	2003
Sieć kanalizacyjna (w km)	0,8	4,5
w tym: ogólnospławna	0,8	4,5
rozdzielcza	-	-
Liczba podłączeń do sieci	17	86
w tym: gospodarstw domowych	17	82
Liczba ludności z podłączeniem do sieci kanalizacyjnej	77	259
Liczba oczyszczalni komunalnych	1	1
Przepustowość oczyszczalni w dam^3/rok	40,1	40,1
Ilość oczyszczanych ścieków w ciągu roku hm^3	0,012	0,016

Sieć kanalizacyjna gminy wykazuje tendencje wzrostowe, jednak wciąż pozostaje problem realizacji gospodarki ściekowej na terenach o niewielkim stopniu zurbanizowania.

Problem stanowi także odprowadzanie wód opadowych z terenów zurbanizowanych jedynie rowami powierzchniowymi, bez podczyszczenia.

3.3. Gospodarka odpadami

Nieczystości stałe z terenu gminy gromadzone są na Międzygminnym Składowisku Odpadów, zlokalizowanym w Julkowie. Powierzchnia całkowita wysypiska 7,36 ha a komory składowe rozmieszczone są na powierzchni 3,9 ha

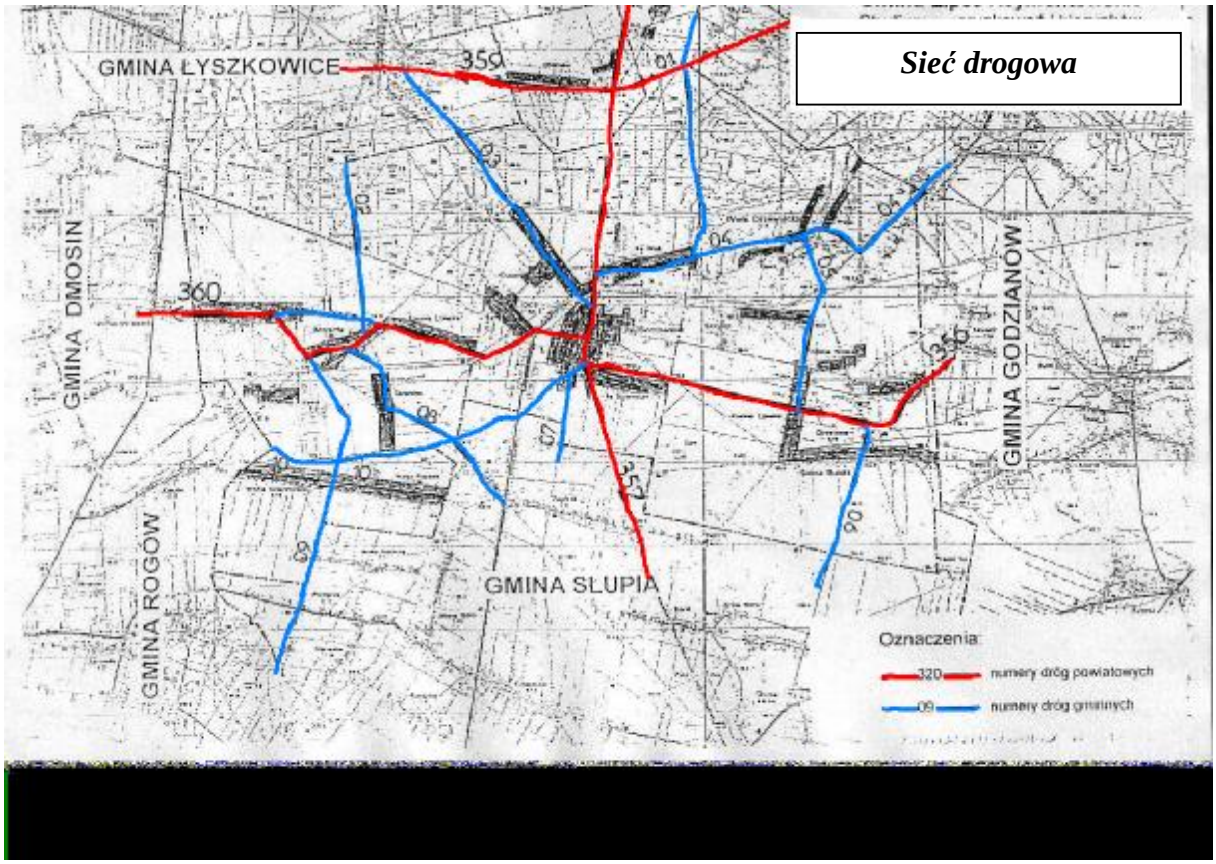
Gospodarka odpadami

Lp.	Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003
1	**Gospodarstwa domowe**				
1.1	*Liczba gospodarstw domowych objęta systemem gromadzenia odpadów*	515	511	510	514
1.2	*Liczba mieszkańców objęta systemem gromadzenia odpadów*	1680	1672	1670	1679
1.3	*Ilość produkowanych odpadów przez 1 mieszkańca [m^3/rok]*	0,3	0,3	0,3	0,4
1.4	*Ilość odpadów produkowanych przez gospodarstwa domowe objęte systemem gromadzenia odpadów [dam^3/rok]*	1,2	1,2	1,2	1,3
2	**Podmioty gospodarcze i użyteczności publicznej**				
2.1	*Liczba podmiotów gospodarczych i użyteczności publicznej objęta systemem gromadzenia odpadów*	18	21	20	25

Liczba gospodarstw domowych objęta systemem gromadzenia odpadów w roku 2003 wynosiła 514. Tendencje wzrostowe wykazuje ilość podmiotów gospodarczych objętych systemem gromadzenia odpadów. Odbiór odpadów odbywa się w oparciu o umowy z odbiorcami odpadów. Na terenie gminy około 60% gospodarstw objętych jest selektywną zbiórką odpadów z wyszczególnieniem frakcji surowców wtórnych.

3.4. System drogowy

Gmina posiada dogodne położenie w stosunku do połączeń komunikacyjnych. Drogi pełnią funkcje tranzytowe oraz obsługi terenów przyległych. Na układ komunikacyjny gminy składają się następujące ciągi komunikacyjne:

Drogi powiatowe:

1319 E – Słupia - Pszczonów

2935 E – Grodzisk – Zawady – Trzcianka – Chlebów – Maków

2933 E – Teresin – Lipce Reymontowskie – Godzianów - Zapady

Drogi gminne:

2501 – Chlebów – (granica gminy) Święte

2502 – Mszadla – (granica gminy) Bobrowa

2503 – Lipce Reymontowskie (ul. Leśna) – (granica gminy) Bobrowa

2504 – Lipce Reymontowskie (ul. Golki) – Wola Drzewiecka – (granica gminy) Płyćwia

2505 – Wola Drzewiecka – Drzewce

2506 – Drzewce – (granica gminy) Gaj Bliski

2507 – Lipce Reymontowskie (ul. Wiatraczna) – (granica gminy) Zagórze

2508 – Mszadla (Sabinów) – (granica gminy) Zagórze

2509 – Mszadla – Wólka Krosnowska – (granica gminy) Podłęcze

2510 – Kotulin (granica gminy) – Wólka Krosnowska – (granica gminy) Zagórze

2511 – Mszadla – Siciska – Mszadla Kolonia Lipiecka

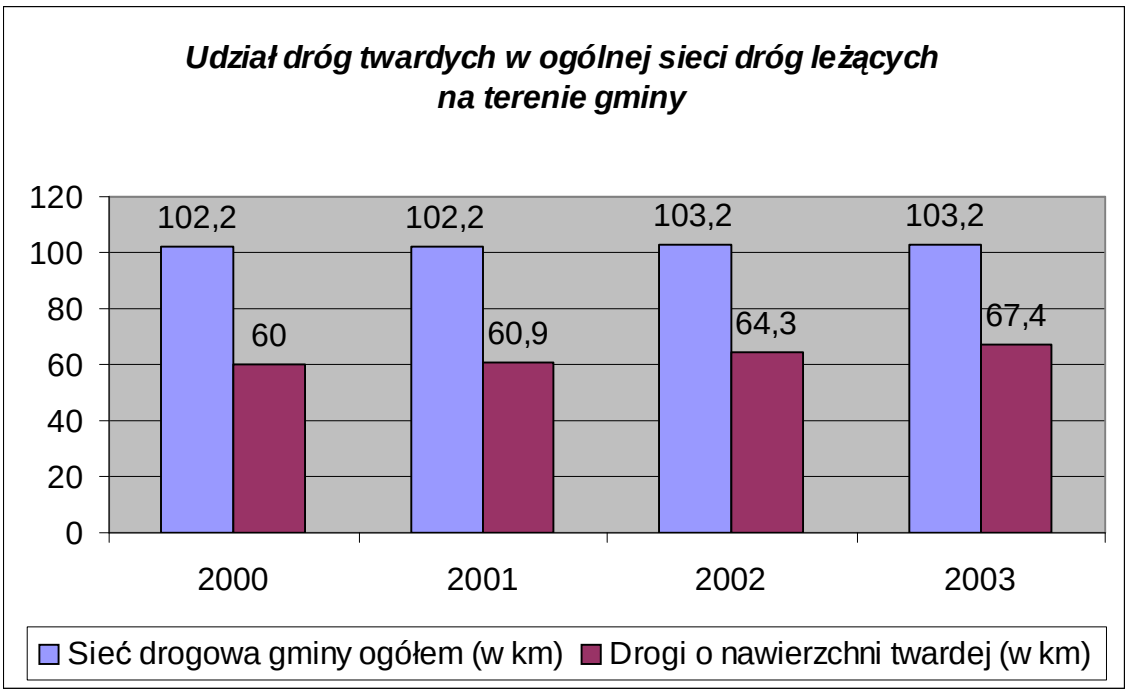
Podstawowy układ dróg publicznych uzupełniają ogólnodostępne drogi wewnętrzne poszczególnych miejscowości.

Sieć drogowa w gminie Lipce Reymontowskie

	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003
1	**Sieć drogowa gminy ogółem (w km)**	**102,2**	**102,2**	**103,2**	**103,2**
1.1	Drogi krajowe	-	-	-	-
1.2	Drogi wojewódzkie	-	-	-	-
1.3	Drogi powiatowe	16,2	16,2	17,2	17,2
1.4	Drogi gminne	86	86	86	86
	- w tym drogi dojazdowe	63	63	63	63
2.	**Drogi o nawierzchni twardej (w km)**	**60**	**60,9**	**64,3**	**67,4**
2.1	W tym drogi gminne	27,6	28,5	29,9	33

Ruch tranzytowy na drogach nie zwiększy się znacząco, natomiast należy spodziewać się zwiększenia ruchu lokalnego kształtowanego przez samych mieszkańców. Wielkości ruchu nie wskazują na potrzebę rozbudowy układu dróg powiatowych a jedynie na konieczność modernizacji już istniejących. Sieć dróg lokalnych jest dobrze rozwinięta jednak ich stan techniczny jest zły. Zły stan techniczny jest jednym z czynników pogarszających stan bezpieczeństwa na drogach.

Układ dróg o nawierzchni twardej na obszarze gminy wykazuje tendencje wzrostowe wynikłe z modernizacji głównie dróg gminnych. Średnio rocznie ciąg komunikacyjny dróg o nawierzchni utwardzonej zwiększa się o około 2,4 km.

Drogi gminne stanowią 83% całości ciągu komunikacyjnego, ich długość to 86 km, z czego drogi o nawierzchni bitumicznej mają długość 33 km. Wynika z tego, iż koniecznym jest budowanie lub modernizacja kolejnych ciągów dróg, aby usprawnić komunikacyjność gminy z regionem.

Wskaźnik nasycenia terenu gminy drogami ogółem wynosi 2,9 km2 powierzchni gminy:

- dla dróg powiatowych 0,4 km dróg/km^2 powierzchni gminy;
- dla gminnych 0,6 km dróg/km^2 powierzchni gminy.

Transport drogowy w gminie jest dominującą gałęzią całego potencjału transportowego zarówno w przewozach towarowych jak i w pasażerskich. Główną osią komunikacyjną dla obszaru gminy jest droga powiatowa Nr 1319 E – Słupia – Lipce Reymontowskie – Pszczonów.

Biorąc pod uwagę misję gminy, należy także priorytetowo potraktować budowę ścieżek rowerowych wydzielonych lub połączonych z chodnikiem na terenach o wysokiej atrakcyjności turystycznej.

3.5. System komunikacji

Na trasie Lipce Reymontowskie – Skierniewice kursuje linia autobusowa PKS.

3.6. System kolejowy

Przez teren gminy przebiega magistrala kolejowa Warszawa – Łódź z odgałęzieniami w Koluszkach na Śląsk. W miejscowości Lipce Reymontowskie funkcjonuje przystanek kolejowy ruchu pasażerskiego.

Linie kolejowe pełnią funkcję bezpośrednich połączeń pasażerskich obszaru gminy ze Skierniewicami, Warszawą i Łodzią.

3.7. System elektroenergetyczny

Układ energetyczny oparty jest na sieci średniego napięcia wychodzącą z głównych punktów zasilania położonych w Skierniewicach. Stacje transformatorowe pokrywają obszary zabudowane jednolicie z dużym niedoinwestowaniem obszaru Lipiec Reymontowskich. Urządzenia i sieci poza wsią Lipce Reymontowskie posiadają rezerwę możliwości dostarczania energii odbiorcom a zaopatrzenie w energię elektryczną na tych terenach nie stanowi problemu o decydującym znaczeniu dla rozwoju gminy. Rozwój zabudowy w Lipcach Reymontowskich wyczerpał rezerwy istniejących sześciu stacji transformatorowych i wymaga przebudowy systemu.

Obszar gminy przecinają linie elektroenergetyczne przesyłowe 30kV które zasilają główny punkt zasilania trakcji PKP w Lipcach Reymontowskich. Fragment terenu

miejscowości Drzewce przecina linia przesyłowa 110kV. Linia nie wchodzi bezpośrednio do systemu zasilania gminy w energię elektryczną.

Sukcesywnie prowadzona jest modernizacja oświetlenia oraz uzupełniane są punkty świetlne.

3.8. Ciepłownictwo

Gmina nie posiada jednolitego systemu cieplnego. System ogrzewania oparty jest na indywidualnych paleniskach z użyciem paliw stałych. Sporadycznie występują instalacje centralnego ogrzewania oparte na oleju opałowym lub gazie Propan-Butan. Gazyfikacja obszaru gminy jest możliwa w oparciu o projektowany gazociąg prowadzony z Rawy Mazowieckiej ze stacją redukcyjną w Lipcach Reymontowskich bądź z projektowanej sieci przechodzącej przez gminę Maków.

Na terenie gminy nie występują sieci gazu przewodowego, natomiast realizacja w/w sieci wydaje się konieczna biorąc pod uwagę cele rozwoju gminy. Gazyfikacja gminy powinna być realizowana we współpracy z gminami Skierniewice i Maków lub gminami Rawa Mazowiecka, Głuchów, Jeżów i Słupia, oraz na zasadzie Partnerstwa Publiczno Prywatnego.

3.9 Telekomunikacja

Gmina posiada rozwiniętą sieć telekomunikacyjną opartą o dwie centrale zlokalizowane na terenie gminy. System podlega ciągłej rozbudowie w szczególności opartej na liniach światłowodowych.

W Lipcach Reymontowskich znajduje się stacja bazowa telefonii komórkowej systemu GSM.

Telekomunikacja

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003
Liczba abonentów telefonicznych ogółem	**661**	**664**	**666**	**667**
w tym indywidualni:	613	616	618	618
Liczba telefonów na 100 mieszkańców	19,5	19,5	19,5	19,5
w tym indywidualni:	18,0	18,1	18,1	18,1

3.10. Identyfikacja problemów

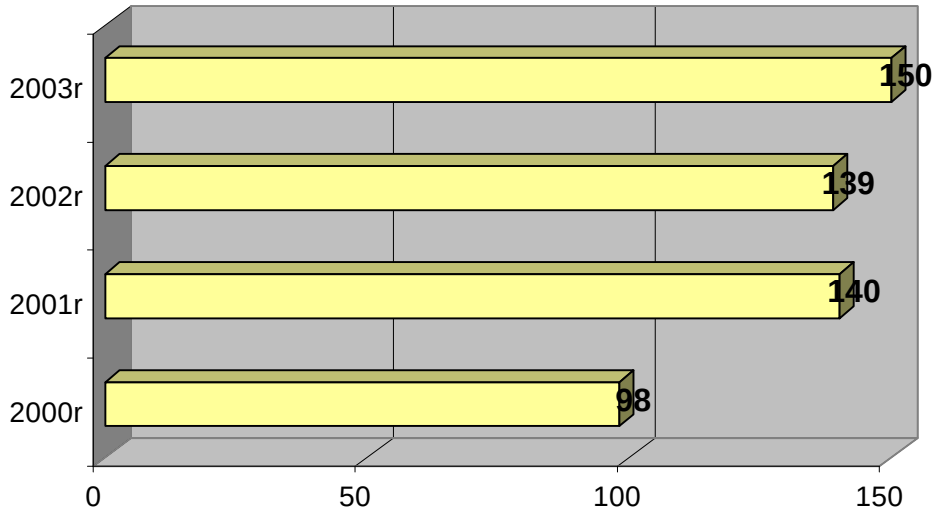
- brak rozwiązań w zakresie gospodarki ściekowej na obszarach niezurbanizowanych;
- zły stan techniczny dróg;
- brak jednolitego systemu cieplnego;
- brak wyznaczonych ścieżek rowerowych;
- brak studni awaryjnych;
- niewystarczający układ elektroenergetyczny;

4. Gospodarka

4.1. Struktura podmiotów gospodarczych

W 2003 roku w gminie Lipce Reymontowskie zarejestrowanych było 150 podmiotów gospodarczych, przy czym jeden reprezentował sektor publiczny. W ostatnich latach nastąpił szybki ich przyrost. W porównaniu z rokiem 2000 liczba podmiotów działających na terenie gminy zwiększyła się o 53%.

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Lipce Reymontowskie

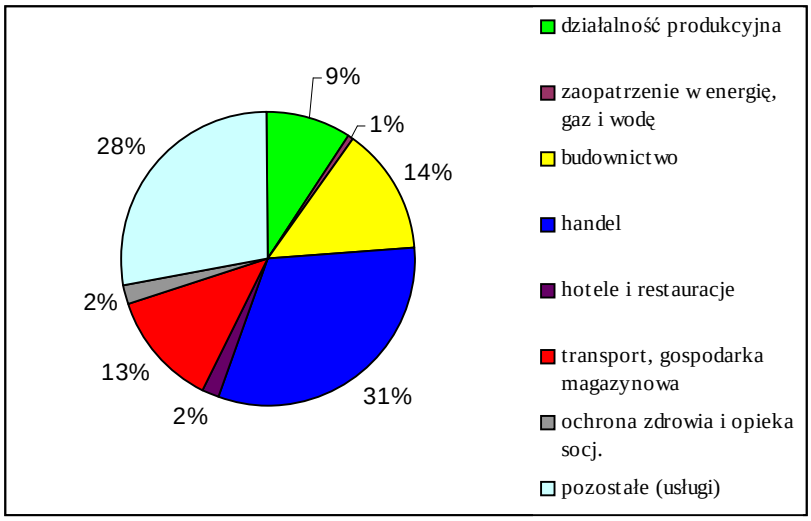
Na terenie gminy Lipce Reymontowskie nie funkcjonują firmy z kapitałem zagranicznym.

Zdecydowaną większość wśród zarejestrowanych jednostek gospodarczych (97%) stanowią mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 osób. Wśród nich dominują osoby fizyczne prowadzące własną działalność. Świadczy to o dużej przedsiębiorczości lokalnego społeczeństwa, ale jednocześnie wskazuje na ich słabość finansową oraz mniejszą skłonność do innowacji, co znacznie obniża możliwości rozwojowe.

Na 1000 mieszkańców gminy przypadają 43 firmy. Największą ich koncentrację notuje się w Lipcach Reymontowskich.

Podstawową dziedziną działalności przedsiębiorstw jest handel. Zajmuje się nim 31% ogółu jednostek zarejestrowanych w gminie. Istotną rolę odgrywają także firmy związane z budownictwem i świadczeniem usług transportowych oraz magazynowych. 9% przedsiębiorstw prowadzi działalność produkcyjną. Wśród nich dominują podmioty zajmujące się produkcją odzieży, co jest cechą charakterystyczną dla województwa łódzkiego.

Podmioty wg głównych działalności gospodarczych (EKD)

4.2. Największe podmioty gospodarcze

Największym pracodawcą w gminie Lipce Reymontowskie jest firma REYDROB, zajmująca się przetwórstwem drobiu, zatrudniająca 45 osób. Do znaczących podmiotów działających na terenie gminy należą także m.in.:

- Halina Długosz – Duda – piekarnictwo;
- Józef Bartosiewicz – produkcja pieczywa;
- SKR usługi transportowo – polowe;
- GRAŻYNA – zakład produkcyjno handlowy (odzież);
- AKORD – krawiectwo;

Pomimo dużych walorów przyrodniczych gminy oraz wielu ciekawych atrakcji (m.in. muzea), brak jest tutaj gospodarstw agroturystycznych oraz firm oferujących usługi noclegowe i rekreacyjno - turystyczne.

Turystyka powinna stawać się coraz ważniejszą dziedziną dla lokalnego rozwoju gospodarczego. Jest czynnikiem aktywizacji ekonomicznej, a dla mieszkańców może być uzupełniającym źródłem dochodu. Rozwój turystyki związany jest z rozwojem infrastruktury, handlu, transportu i finansów.

Ze względu na walory przyrodniczo – krajobrazowe, bliskość większych miast (aglomeracji łódzkiej oraz warszawskiej), bogate dziedzictwo kulturowe, powiązania wielkiego noblisty z Lipcami Reymontowskimi, priorytetem gminy powinien być rozwój przemysłu agroturystycznego i turystycznego (turystyka poznawcza, wycieczkowa).

4.3. Instytucje otoczenia biznesu i wspierające rozwój gospodarczy

Na terenie gminy Lipce Reymontowskie istnieje słabo rozwinięta sieć instytucji otoczenia biznesu. Swoją siedzibę mają tutaj jedynie: Poczta Polska oraz Oddział Banku Spółdzielczego Ziemi Łowickiej.

Przedsiębiorcy i rolnicy mogą korzystać z usług instytucji samorządowych, doradczych i finansowych działających na terenie miasta powiatowego – Skierniewice. Funkcjonuje tam m.in. Rejonowy Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

Niewątpliwym atutem gminy jest uruchomienie ***Gminnego Centrum Informacji*** w ramach Programu Aktywizacji Zawodowej Absolwentów „Pierwsza Praca". Centrum wyposażone jest w nowoczesny sprzęt komputerowy, ze stałym dostępem do sieci internet.

Gminne Centrum Informacji w Lipcach Reymontowskich

Źródło: www.gci.lipce.prv.pl

Z usług GCI korzystają m.in. bezrobotni i inne osoby poszukujące pracy lub pragnący uruchomić działalność na własny rachunek oraz przedsiębiorcy z terenu Gminy Lipce Reymontowskie. W ramach swojej działalności Gminne Centrum Informacji oferuje takie usługi jak:

- podstawową pomoc w zakresie pisania CV i podań o pracę;
- udostępnianie Internetu bezrobotnym w celu poszukiwania ofert pracy i składania własnych w ramach stworzonego serwisu i tzw. „kiosków z pracą";
- informowanie o warunkach i procedurach uruchamiania własnej działalności gospodarczej;
- udostępnianie informacji z zakresu prawa pracy;
- przeprowadzanie szkoleń z zakresu podstaw obsługi urządzeń biurowych;

4.4. Identyfikacja problemów

- brak średnich podmiotów gospodarczych;
- niewielkie zróżnicowanie branżowe gospodarki gminy;
- brak bazy turystyczno – rekreacyjnej;
- brak lokalnego kapitału;

5. Rolnictwo

5.1. Struktura gruntów i gospodarstw rolnych

Gmina Lipce Reymontowskie ma charakter rolniczy, choć w nieco mniejszym stopniu niż inne gminy regionu. Rolnictwo stanowi główną dziedzinę gospodarki i ma dominujący wpływ na rozwój gminy i poziom życia jej mieszkańców. Rolnictwo jest główną formą zatrudnienia lub głównym źródłem utrzymania mieszkańców gminy.

Gmina Lipce Reymontowskie należy do grupy gmin małych, o niewielkiej powierzchni.

Powierzchnia gruntów rolnych wg form własności (stan na 31 grudnia 2003)

Formy własności	Wielkość w ha
Grunty rolne ogółem w tym:	***4227,63***
Państwowe Gospodarstwa Leśne	543,07
Gospodarstwa indywidualne	3546,18
Agencja Nieruchomości Rolnych	41,73
Mienie komunalne	89,70ha
Grunty kościołów	6,95
Grunty spółek prawa handlowego	-

Formy własności pokazują stosunkowo wysoki udział własności Państwowych Gospodarstw Leśnych w strukturze gruntów, co wskazuje na duży udział gruntów leśnych na terenie gminy. W stolicy gminy użytki rolne stanowią mniej niż połowę gruntów (większość stanowią tam tereny leśne i grunty pod zabudowę). W całkowitej strukturze powierzchni gruntów blisko 84 % stanowi własność prywatna i to ona decyduje o rodzaju i wielkości produkcji rolnej.

Użytki rolne wg klas (stan na 31 grudnia 2003 roku)

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Udział w %
Ogółem	***3205,92***	***100%***
Klasa I	-	
Klasa II	-	
Klasa III	130,16	4,06
Klasa IV	1939,58	60,50
Klasa V	822,32	25,65
Klasa VI	313,86	9,79

Źródło: www.gminy.pl

Gleby występujące na terenie gminy nie są najwyższej jakości. Ponad 60% stanowią gleby klasy IV, ponad 25% klasy V i blisko 10 % gleby klasy VI. Jedynie 4% to gleby klasy III, nie występują tu natomiast gleby klasy I i II. Charakterystyczne dla gminy jest zróżnicowanie jakości przestrzenie produkcyjnej między poszczególnymi wsiami.

Struktura użytków rolnych (stan na 31 grudnia 2003 roku)

Wyszczególnienie	Powierzchnia użytków rolnych w ha
Ogółem w tym:	***3796,65***
- grunty orne	3150,27
- sady	288,99
- łąki	97,49
- pastwiska	131,85
- lasy i grunty leśne	128,05

W strukturze użytków rolnych 83% stanowią grunty orne, ale należy podkreślić blisko 8% udział sadów. Pozostałe użytki to pastwiska (0,035%) i łąki (0,025 %). Wspomniane sady mają jednak najczęściej charakter przydomowy i nie odgrywają znaczącej roli dla gospodarki gminnej. Niski jest wskaźnik użytków zielonych i nie ma on praktycznie znaczenia gospodarczego.

Charakterystyka gospodarstw rolnych wg powierzchni (stan na 31 grudnia 2003 roku)

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	w tym gospodarstwa indywidualne
Ogółem	***729***	***728***
do 1 ha	174	174
1-5	290	290
5-10	202	201
10-15	43	43
powyżej 15 ha	20	20

Gospodarstwa rolne w gminie charakteryzują się niekorzystną strukturą agrarną, ponieważ ponad 91 % stanowią gospodarstwa o powierzchni mniejszej niż 10 ha. Niecałe 6% stanowią gospodarstwa o wielkości 10-15ha i ledwie 3% większe niż 20 ha. Jedynie na terenie wsi Mszadla i Drzewce większość gospodarstw stanowią większe niż pięciohektarowe.

5.2. Produkcja roślinna

Struktura zasiewów (stan na 31 grudnia 2003 roku)

Gatunek	Powierzchnia w ha	Plony (q/ha)	Zbiory (q)
Zboża podstawowe z mieszankami	1995,26		
w tym: pszenica	90,70	34	3083,8
żyto	781,58	18	14068,44
jęczmień	138,09	28	3866,52
owies	134,80	27	3639,6
pszenżyto	345,77	27	9335,79
mieszanki zbożowe	504,32	30	15129,6
Strączkowe na ziarno	0,05	21	1,05
Ziemniaki	265,16	140	37122,4
Przemysłowe	0,20	-	b.d
w tym: burak cukrowe	0,20	-	b.d
rzepak i rzepik	-	-	b.d
Pastewne	144,79	-	b.d
Pozostałe	61,72	-	b.d
w tym: warzywa	8,96	-	b.d

Struktura zasiewów na terenie gminy ukazuje dominująca rolę zbóż pośród upraw roślinnych. Największą powierzchnię zasiewów przeznacza się pod zasiew żyta i mieszanek zbożowych. Wynika to z faktu, że żyto jest najbardziej odpornym zbożem, znosi temp. do -25oC (-30oC), dlatego straty w wyniku wymarznięcia są niewielkie. Żyto można siać na wszystkich rodzajach gleb: ma małe wymagania wodne. Ze względów ekonomicznych zalecane jest uprawiać je na glebach klasy 4 i 5 stanowią one najważniejszy dział produkcji roślinnej w gminie. Uwarunkowane jest to rodzajem gleb. Udział roślin pastewnych zdeterminowany jest rodzajami produkcji zwierzęcej.

5.3. Produkcja zwierzęca

Zwierzęta gospodarskie

Wyszczególnienie	2003
Bydło	1090
w tym: krowy	748
Trzoda chlewna	4867
Owce	40
Kozy	100
Konie	67
Króliki	106
Drób	218021
w tym: drób kurzy	215273

Produkcja zwierzęca ma w gminie znaczenie porównywalne do produkcji roślinnej. Największą rolę w tym dziale odgrywa hodowla trzody chlewnej (tradycyjnie największy udział mają tu wsie: Drzewce, Wola Drzewiecka, Wólka Krosnowska i Mszadla) oraz bydła (przede wszystkim związana z produkcją mleka, ponieważ ponad 68% bydła to krowy). Ważną rolę ma również dla gminy hodowla drobiu. Ośrodki produkcji zwierzęcej w Lipcach Reymontowskich i Chlebowie mają charakter typowo fermowy.

5.4. Przetwórstwo artykułów rolnych

Zakłady przetwórstwa produktów rolnych (stan na 31 grudnia 2003 roku)

Wyszczególnienie	Ilość
Młyny	1
Zakłady przetwórstwa mięsnego	1
Mieszalnie pasz	
Piekarnie	1
Przetwórnie owocowo - warzywne	-
Browary	-
Zakłady przetwórstwa mleka	-

W gminie zakłady przetwórstwa artykułów rolnych nie odgrywają znaczącej roli gospodarczej. Mimo dużego udziału produkcji zbożowej i zwierzęcej w gminie, ubój i przerób ma miejsce w innych ośrodkach przetwórczych.

Ciągniki, samochody ciężarowe i kombajny w gospodarstwach rolnych (stan na 31 grudnia 2003 roku)

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	Liczba maszyn
Ciągniki	438	514
Samochody ciężarowe	30	45
Kombajny	80	83

Poziom wyposażenia w maszyny rolnicze i pojazdy systematycznie wzrasta (przykładowo od roku 1996 liczba ciągników zwiększyła się z 404 do 514 maszyn, a kombajnów z 14 do 83 sztuk). Nasycenie parkiem maszynowym jest zrównoważone, ale w ogólnej liczbie maszyn wiele stanowią ciągniki, samochody i kombajny wyeksploatowane technicznie, co pociąga za sobą wysokie koszty eksploatacji i napraw oraz ma negatywny wpływ na środowisko.

5.5. Identyfikacja problemów

- rozdrobienie gospodarstw;
- ograniczona możliwość hodowli zwierząt;
- niski poziom upraw ekologicznych;
- brak zintegrowania produkcji rolnej;
- niski potencjał gospodarstw w zakresie przeprofilowywania produkcji (np. w stronę produkcji ekologicznej);
- niedoinwestowanie gospodarstw rolnych (infrastruktura budowlana, stopień mechanizacji-stan maszyn, unowocześnianie produkcji, dokształcanie);
- brak grup producenckich;
- niewielkie powierzchniowo sady;
- brak przetwórstwa

6. Sfera społeczna

6.1. Sytuacja społeczna i demograficzna

Ludność gminy liczyła na koniec 2003 roku 3426 mieszkańców. W obliczu ujemnego przyrostu naturalnego w skali kraju, minimalnie dodatni przyrost naturalny należy ocenić bardzo pozytywnie, podobnie jak spadek liczby zgonów i wzrost liczby ludności napływającej. Warto podkreślić, że od roku 2001 spada liczba ludności opuszczającej gminę. Nakładanie się tych zjawisk, w przypadku utrzymania tendencji w latach następnych może mieć kolosalne znaczenie dla rozwoju gminy.

Ruch naturalny ludności w latach 2000-2003

Wyszczególnienie	Rok			
	2000	2001	2002	2003
Urodzenia	32	35	29	40
Zgony	38	37	52	39
Przyrost naturalny	-6	-2	-23	+1
Napływ ludności	20	35	31	52
Odpływ ludności	29	41	39	34

6.2. Struktura populacji

Proporcjonalny udział w populacji gminy kobiet i mężczyzn jest zrównoważony, nie ma typowych dla województwa łódzkiego i terenów wiejskich dysproporcji między liczbą mieszkańców płci żeńskiej i męskiej, co należy postrzegać jako zjawisko korzystne zarówno z punktu widzenia demograficznego, jak i społecznego.

Struktura ludności wg płci i wieku (stan na 31 grudnia 2003 roku)

	Ogółem	Wiek				
		0-6	7-15	16-19	20-65	pow. 65
Ludność w tym:	3426	246	457	211	1980	532
- kobiety	1746	109	239	94	971	333
- mężczyźni	1680	137	218	117	1009	199

Procentowy udział ludności w wieku produkcyjnym wynosi ponad 57%, w przedprodukcyjnym ponad 24% zaś w poprodukcyjnym blisko 19 %.

Struktura ekonomiczna ludności (stan na 31 grudnia 2003 roku)

	Wiek		
	Przedprodukcyjny (0-17 lat)	Produkcyjny	Poprodukcyjny
Ludność w tym:	808	1969	649
- kobiety	398	916	442
- mężczyźni	410	1053	207

Ponad 39 % dorosłych mieszkańców gminy posiada wykształcenie podstawowe, 35 % zawodowe, 21% średnie i niecałe 5 % wyższe. Tendencja ta – charakterystyczna dla zaniedbanych edukacyjnie obszarów wiejskich winna zmieniać się w wyniku ewolucji systemu edukacyjnego, budowie społeczeństwa informacyjnego, konieczności zdobywania wiedzy niezbędnej dla dywersyfikacji działalności rolniczej.

Struktura ludności wg wykształcenia (stan na 31 grudnia 2003 roku)

	Wykształcenie			
	wyższe	średnie	zawodowe	podstawowe
Ludność w tym:	116	546	879	1001
- kobiety	78	297	339	552
- mężczyźni	38	249	540	449

6.3. Opieka zdrowotna

Opieka zdrowotna wpływa znacząco na jakość życia mieszkańców gminy. W wyniku reformy systemu w 1998 dominującą rolę przypisano lekarzom rodzinnym, czyli opiece zdrowotnej szczebla podstawowego. Na rynku usług medycznych gminy funkcjonują w związku z tym zakłady publiczne i niepubliczne opieki zdrowotnej ("Medicus" Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Ośrodek Zdrowia, Gabinet Lekarski lek. med. Barbary Szynkaruk - Złomańczuk Internista). Zaspokajają one potrzeby mieszkańców w zakresie stacjonarnej podstawowej opieki zdrowotnej. Pomoc w zakresie specjalistyki ambulatoryjnej, rehabilitacji, lecznictwa zamkniętego, stomatologii i protetyki, zabezpieczają szpitale w okolicznych miastach powiatowych (SPZOZ w Skierniewicach, SPZOZ w Głownie, SPZOZ w Brzezinach) i Łodzi. Zaopatrzenie w leki na terenie gminy zapewnia punkt apteczny.

6.4. Edukacja i sport

Edukacja stanowi jeden z priorytetowych kierunków działalności gminy. Na jej terenie funkcjonują następujące szkoły:

1. Publiczne Gimnazjum w Lipcach Reymontowskich (ok. 160 uczniów). Budynek szkolny z zapleczem boisk sportowych i kortu położony jest w centrum Lipiec Reymontowskich. Posiada pracownię komputerową z dostępem do Internetu, świetlicę, czytelnię, bibliotekę, sklepik uczniowski i radio szkolne „LRM". W szkole działają: Samorząd Uczniowski, PCK, LOP, koła zainteresowań: matematyczne, informatyczne, taneczne, recytatorskie, plastyczne i sportowe oraz redakcja gazetki szkolnej.
2. Szkoła Podstawowa w Lipcach Reymontowskich (ok.135 uczniów) wraz z 2-oddziałowym przedszkolem (w strukturze organizacyjnej szkoły). Szkoła posiada pracownię komputerową, świetlicę szkolną. Zaplecze sportowe stanowi sala gimnastyczna (niepełnowymiarowa) oraz wspólne z Publicznym Gimnazjum boiska do gier wraz z kortem tenisowym. Szkoła znana jest z propagowania edukacji folklorystycznej, recytatorskiej, plastycznej, czytelnictwa i sportu. Dużą rolę przywiązuje się do nauczania języków obcych. W szkole działa Koło Młodych Europejczyków. Jest ona też jednym z członków - założycieli Klubu Szkół Reymontowskich.
3. Szkoła Podstawowa w Drzewcach (ok. 50 uczniów). Posiada salę gimnastyczną, siłownię i boisko trawiaste. Obiekt wyposażony jest w zaplecze kuchenne, może być wykorzystywany wielofunkcyjnie (imprezy gastronomiczne, turystyka zorganizowana).
4. Szkoła Podstawowa w Mszadli (ok. 50 uczniów). Posiada zastępczą salę gimnastyczną i pełnowymiarowe boisko trawiaste. Szkoła znana jest z propagowania edukacji folklorystycznej, historycznej, ekologicznej. Działają tu koła: Informatyczne, Turystyczno-Kajoznawcze, Klubu Młodych Naukowców i Koło Sportowe.

Krajobraz edukacyjny gminy dopełniają przedszkola: w Lipcach Reymontowskich, Mszadli i Drzewcach zapewniające opiekę i rozwój dzieciom w wieku przedszkolnym. Ich funkcjonowanie zapewnia lepszy poziom startu edukacyjnego dzieciom rozpoczynającym

naukę w szkołach podstawowych. W upowszechnianiu sportu duże znaczenie na terenie gminy mają Ludowe Zespoły Sportowe.

6.5. Kultura

Sfera kultury gminnej jest złożona i charakteryzuje się bogactwem różnorodności form. Wspomniane już działania palcówek edukacyjnej maja wielokrotnie charakter kulturotwórczy. W Lipcach Reymontowskich prężnie działa Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji sprawując opiekę merytoryczną nad :

- ***Amatorskim Zespołem Regionalnym im. Wł. St. Reymonta***
- ***Kapelą Ludową „Boryniki”***
- ***Dziecięcym Teatrem „CO-NIE-CO”***
- ***Dziecięcym Teatrem „ABC”***

Ponadto w GOKSiR działają Klub Seniora „Promyk”, Zespół Wokalno-Kabaretowy, Koło plastyczne, Sekcje sportowe (gier zespołowych i tenisa stołowego).

Do najważniejszych działań należy tez zaliczyć organizowanie: Ogólnopolskiej Imprezy Artystycznej DZIEŃ REYMONTA i imprezy pn. SPOTKANIA WESELNE. W gminie powołano też Fundację im. Władysława Stanisława Reymonta mającą na celu popularyzację twórczości Wł. St. Reymonta, promowanie młodych pisarzy wywodzących się ze środowisk wiejskich oraz inicjowanie i finansowanie prac naukowo - badawczych na temat życia i twórczości Reymonta. Fundacja to współorganizator imprez kulturalnych („Dnia Reymonta”, Zjazdu Pisarzy, Działaczy i Twórców Ludowych), współwydawca „Dzieł wybranych”, promotor Amatorskiego Zespołu Regionalnego im. Wł. St. Reymonta, współorganizator IX Światowego Forum Mediów Polonijnych 2001 i organizator Ogólnopolskiego Pleneru Malarskiego i Ogólnopolskiego Pleneru Rzeźbiarskiego.

Rolę instytucji wspierającej lokalną kulturę pełni też Towarzystwo Przyjaciół Lipiec Reymontowskich wspomagające samorządowe inicjatywy społeczne, oświatowe, kulturalne i gospodarcze. Gmina Lipce Reymontowskie jest Inicjatorem imprezy pn. ***Turniej Gmin Reymontowskich.*** Wspomnieć należy też mające znaczenie dla kultury gminnej:

- Muzeum Mazowsza Zachodniego w Lipcach Reymontowskich
- Centrum Reymontowskie - Zagroda Ludowa
- Muzeum Czynu Zbrojnego

Gmina Lipce Reymontowskie posiada wielki potencjał w postaci posiadanego zaplecza i wieloletnich tradycji w upowszechnianiu kultury. Stanowi to czynnik

kulturotwórczy, edukacyjny, wychowawczy, promocyjny, integrujący społeczność lokalną, budujący poczucie wartości i tożsamości.

6.6. Bezpieczeństwo publiczne

Analiza liczby przestępstw popełnionych na terenie gminy pokazuje, że nie występują na jej terenie ciężkie przestępstwa. One najczęściej, wraz z liczbą kradzieży i włamań decydują o poczuciu bezpieczeństwa mieszkańców. W gminie mieści się Rewir Dzielnicowych, co stanowi ważny czynnik dla bezpieczeństwa publicznego i możliwości podejmowania działań prewencyjnych.

Przestępczość w latach 2000 - 2003

	Rok			
	2000	2001	2002	2003
Liczba zarejestrowanych przestępstw w tym:	27	34	48	45
- zabójstwa	-	-	-	-
- gwałty	-	-	-	-
- rozboje	1	-	-	2
- kradzieże	3	4	6	5
- włamania	8	6	10	6
- przestępstwa gospodarcze	2	-	-	-

6.7. Pomoc społeczna

Gmina ustawowe zadania w zakresie pomocy społecznej realizuje poprzez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we obszarach wynikających obligatoryjnie z ustawy o pomocy społecznej.

W okresie trudności ekonomicznych i ubożenia znacznej części mieszkańców, występowania zjawisk wykluczenia społecznego, poczucia bezradności, niepełnosprawności, utrzymującego się na wysokim poziomie bezrobocia, rola GOPS-u i gminy jest niezbywalna, jeśli chodzi o rozpoznawanie potrzeb i udzielanie pomocy osobom najbardziej potrzebującym. Do tej grupy można zaliczyć prawie 1/6 mieszkańców

gminy, szacunki te są jednak płynne ze względu na dynamiczny charakter zjawisk zachodzących w społeczeństwie i na rynku pracy.

Opieka społeczna i pomoc udzielana mieszkańcom gminy wyraża się w postaci realizacji następujących świadczeń:

- zasiłków i pomocy w naturze,
- zasiłków rodzinnych i świadczeń opiekuńczych,
- składek na ubezpieczenia zdrowotne,
- dożywiania dzieci,
- wyprawek dla pierwszoklasisty.

Rola i pomoc ośrodka ma nie tylko wymiar finansowy, ale przejawia się w udzielaniu porad, kierowaniu do właściwych instytucji, wspieraniu w zakresie załatwiania spraw formalno-prawnych. Ważnym zadaniem jest koordynowanie pomocy na rzecz osób dotkniętych alkoholizmem i koalkoholizmem.

Problemem w skali gminy (i całego kraju) jest brak środków wystarczających na zabezpieczenie wszystkich potrzeb. Stąd rolę pomocniczą w zakresie pomocy spełniają także parafie, a nawet tzw. pomoc sąsiedzka.

6.8. Społeczeństwo informacyjne

Gmina realizuje misję budowania społeczeństwa informacyjnego wielotorowo. Poza niezbędnym dla funkcjonowania Urzędu Gminy i związanym z realizacją programów nauczania w szkołach dostępem do Internetu (i ogólnym niezłym poziomem komputeryzacji placówek edukacyjnych) dostęp do nowoczesnych technologii i źródeł informacji zapewnia Gminne Centrum Informacji w Lipcach Reymontowskich. Jest to pracownia multimedialna wyposażoną w sprzęt komputerowy, ze stałym dostępem do Internetu. Gminne Centrum Informacji działa przede wszystkim dla: osób niepracujących, rozpoczynających działalność gospodarczą, uczniów, studentów i absolwentów nie mających własnego dostępu do Sieci WWW. Powszechny dostęp do Internetu należy jednak wciąż uznać za niewystarczający. Tradycyjne połączenia modemowe są zbyt kosztowne, by zachęcać do korzystania z sieci WWW. Ponieważ dla wielu rodzin z terenu gminy posiadanie komputera jest luksusem, a barierą w upowszechnianiu komputerów jest także brak nawyków i umiejętności posługiwania się komputerem GCI spełnia ważna funkcje edukacyjno-informacyjną.

Ponieważ poziom komputeryzacji i informatyzacji odgrywać będzie dominującą rolę w sferze edukacji, rozwoju, przepływie informacji komputeryzacja i dostęp do Internetu mają szansę stać się kluczowym warunkiem rozwoju gminy. Samorząd musi także realizować ustawowe obowiązki związane z udostępnianiem informacji przez Internet (Biuletyn Informacji Publicznej, ogłoszenia o przetargach, informacje o urzędzie, sposobie i trybie załatwiania spraw, archiwizacja danych). Programy nauczania szkół do których uczęszczają dzieci z terenu gminy zapewniają zdobycie podstawowych umiejętności niezbędnych do korzystania z komputerów. Problemem jest lepsze upowszechnianie tej wiedzy wśród osób dorosłych i starszych, które nie miały dotąd styczności z komputerami. Działania takie mogłyby podnieść szanse wielu osób na rynku pracy, pozwoliłyby na dokształcanie (e-learning: edukacja przez Internet), promocję własnych produktów, gospodarstw agroturystycznych, a nawet na pracę na odległość.

6.9. Stan i struktura bezrobocia

Strukturę bezrobocia w ostatnich czterech latach ilustruje poniższa tabela:

Struktura bezrobocia w latach 2000-2003

Wyszczególnienie	Rok			
	2000	2001	2002	2003
Liczba bezrobotnych	129	147	163	177
- w tym w wieku 18-24 lata	116	68	67	75
- w wieku 24-40		65	74	82
- powyżej 40 lat	13	14	22	20
Stopa bezrobocia	3,6%	4,1%	4,6%	5%

Oficjalne dane pokazują niewielki, ale stały wzrost liczby osób pozostających bez pracy. Przyczyną wzrostu bezrobocia stała się recesja ekonomiczna, sytuacja na rynku rolnym, wprowadzanie nowych technologii ograniczających potrzebę użycia czynnika ludzkiego, niedostosowanie kwalifikacji osób poszukujących pracy do tych technologii, restrukturyzacja przemysłu, zmiany w organizacji pracy w mieście i na wsi. Kwestią niemierzalną pozostaje bezrobocie ukryte występujące na terenach wiejskich, które na pewno powiększa faktyczną liczbę osób pozostających bez stałego źródła utrzymania.

Niepokojącym zjawiskiem jest dominujący udział osób długotrwale bezrobotnych wśród pozbawionych pracy.

Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy (stan na 31 grudnia 2003r.)

Wyszczególnienie	Ogółem	Okres poszukiwania pracy		
		do 3 miesięcy	4-12 miesięcy	13 i więcej
Ogółem	177	40	46	91

6.10. Wykluczenie społeczne, równouprawnienie, wyrównanie szans na rynku pracy

Struktura bezrobocia (chronicznego), zagrożenie patologiami społecznymi, stopień zubożenia społeczeństwa wpływają na zagrożenie części mieszkańców gminy problemem wykluczenia społecznego wynikającego z nieporadności życiowej i nierówności szans. Zakres możliwej do udzielenia pomocy i narzędzi, jaki ma w zakresie swych kompetencji gmina, nie jest w stanie zapewnić rozwiązania wszystkich problemów, ponieważ wiele z nich ma charakter ponadlokalny. Także osoby niepełnosprawne zamieszkujące na terenie gminy mają niższe szanse integracji społecznej, rozwoju osobistego i zawodowego, co wynika na przykład z odległości do centrów rehabilitacji, integracji, edukacji, czy aktywizacji zawodowej. Kobiety mieszkające na terenach wiejskich z racji obciążenia obowiązkami gospodarskimi i domowymi mają mniejsze szanse rozwoju osobistego i zawodowego. Z racji skali tych zjawisk i ich ogólnego charakteru zjawiska powyższe stanowią wyzwanie nie tylko dla gminy, ale całego powiatu i województwa.

6.11. Identyfikacja problemów

- długotrwałe bezrobocie;
- starzenie się społeczeństwa;
- dostęp do edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym;
- liczba osób zagrożonych długotrwałym bezrobociem, ogólny poziom bezrobocia (łącznie z szacowanym bezrobociem ukrytym), w tym długotrwałego i występującego wśród kobiet;
- nierówność szans zawodowych kobiet i mężczyzn;
- brak zintegrowanych i kompleksowych form wspierania osób niepełnosprawnych;
- poziom wykształcenia rolników nieadekwatny do potrzeb;

7. Analiza SWOT

Analiza SWOT (Strengths – silne strony, Weaknesses – słabości, Opportunities – możliwości, Threats – zagrożenia) to kompleksowa metoda badania ogólnej sytuacji gminy. Polega na oszacowaniu sił i słabości na tle możliwości i zagrożeń płynących ze strony otoczenia. Analiza SWOT pomaga konstruować strategię rozwoju, która wyznacza taktykę i kierunki działania gminy.

UWARUNKOWANIA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
WEWNĘTRZNE		ZEWNĘTRZNE	
Ø duże walory krajobrazowo – przyrodnicze gminy; Ø dwa rezerwaty przyrody: Bukowiec, Kwaśna Buczyna; Ø dobrze zachowane środowisko naturalne; Ø naturalne warunki sprzyjające rozwojowi agroturystyki i turystyki poznawczej; Ø miejsce twórczości sławnego noblisty – Wł. Reymonta Ø bogate dziedzictwo kulturowe; Ø działalność fundacji im. Reymonta; Ø wiele atrakcji turystycznych (muzea, pomniki przyrody); Ø równomierne rozmieszczenie zabudowy osadniczej na terenie gminy;	Ø niedostateczna liczba wyznaczonych szlaków turystycznych (pieszych i rowerowych); Ø brak rozbudowanej infrastruktury turystycznej (oznakowania, parkingi itp.); Ø niewystarczająca promocja gminy;	Ø wzrost zainteresowania ludności turystyką poznawczą i agroturystyką; Ø możliwość współpracy w zakresie promocji turystyki z sąsiednimi gminami lub powiatem; Ø korzystne położenie: w pobliżu miast i aglomeracji; Ø pogłębianie współpracy z fundacją im. Reymonta z Toronto; Ø pozyskiwanie funduszy unijnych na inwestycje związane z rozwojem turystyki, zachowaniem dziedzictwa kulturowego i ochroną środowiska;	Ø rosnąca konkurencja na rynku usług agroturystycznych; Ø duża konkurencja wśród gmin w zakresie pozyskiwania środków unijnych;

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
WEWNĘTRZNE		ZEWNĘTRZNE	
Ø wysoki stopień zwodociągowania gminy; Ø wzrost wskaźnika nasycenia terenu drogami gminnymi; Ø położenie gminy na trasie kolejowej Warszawa- Łódź; Ø funkcjonowanie międzygminnego składowiska odpadów; Ø dobry dostęp do usług telekomunikacyjnych (sieć komórkowa);	Ø brak kompleksowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami; Ø brak rozwiązań kanalizacyjnych na terenach słabo zurbanizowanych; Ø zły stan techniczny dróg; Ø brak jednolitego systemu cieplnego; Ø wzrost ilości produkowanych odpadów na 1 mieszkańca gminy; Ø wyczerpane rezerwy w systemie elektroenergetycznym na terenie wsi Lipce Reymontowskie; Ø brak uzbrojenia terenów pod inwestycje;	Ø możliwość pozyskania funduszy unijnych na rozwój infrastruktury technicznej; Ø moda na posiadanie działek letniskowych przez mieszkańców aglomeracji; Ø możliwość podłączenia pod projektowany gazociąg biegnący z Rawy Mazowieckiej;	Ø brak kapitału na inwestycje infrastrukturalne; Ø duża konkurencja wśród gmin ubiegających się ośrodki unijne na rozwój infrastruktury technicznej;

GOSPODARKA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
WEWNĘTRZNE		ZEWNĘTRZNE	
Ø duże zasoby siły roboczej; Ø istnienie Gminnego Centrum Informacji; Ø coroczny przyrost liczby podmiotów podejmujących działalność gospodarczą; Ø dogodne warunki dla rozwoju turystyki wycieczkowej, poznawczej jako gałęzi lokalnej gospodarki;	Ø brak średnich podmiotów gospodarczych; Ø niewielkie zróżnicowanie branżowe gospodarki gminy; Ø dominująca pozycja indywidualnych gospodarstw jako miejsc pracy; Ø brak lokalnego kapitału; Ø brak preferencji dla nowo powstających firm; Ø brak przedsiębiorstw innowacyjnych;	Ø wykorzystanie funduszy europejskich wspierających przedsiębiorstwa; Ø napływ kapitału zewnętrznego; Ø wzrastające zapotrzebowanie na usługi agroturystyczne;	Ø niedoinwestowanie małych i średnich przedsiębiorstw; Ø niestabilny system prawny, szczególnie podatkowy; Ø wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej;] Ø trudny dostęp do kredytów preferencyjnych Ø niska siła nabywcza polskiego społeczeństwa; Ø niedoinformowanie przedsiębiorców na temat możliwości pozyskiwania środków unijnych;

ROLNICTWO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
WEWNĘTRZNE		ZEWNĘTRZNE	
Ø głębokie tradycje rolnicze; Ø dobra dostępność komunikacyjna gospodarstw rolnych gminy do rynków zewnętrznych (rynków zbytu i zaopatrzenia); Ø zdecydowana przewaga własności prywatnej użytków rolnych;	Ø rozdrobienie gospodarstw; Ø ograniczona możliwość hodowli zwierząt; Ø niski poziom upraw ekologicznych; Ø brak zintegrowania produkcji rolnej; Ø niski potencjał gospodarstw w zakresie przeprofilowywania produkcji np. w stronę produkcji ekologicznej; Ø niedoinwestowanie gospodarstw rolnych Ø brak grup producenckich; Ø przewaga gleb o niskiej klasie bonitacyjnej; Ø niewielkie powierzchniowo sady; Ø brak przetwórstwa	Ø wzrost zainteresowania produkcją ekologiczną; Ø możliwość wykorzystania funduszy unijnych; Ø uruchomienie programów restrukturyzacji rolnictwa; Ø możliwość tworzenia grup producenckich;	Ø niska opłacalność produkcji rolniczej; Ø duża konkurencja na rynku artykułów rolnych; Ø przywiązanie do tradycyjnych form gospodarowania na wsi; Ø niedoinformowanie rolników w zakresie możliwości pozyskiwania środków unijnych;

SFERA SPOŁECZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
WEWNĘTRZNE		ZEWNĘTRZNE	
Ø głębokie tradycje kulturowe; Ø dobrze działający Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji; Ø aktywnie funkcjonujące zespoły folklorystyczne i artystyczne; Ø działalność fundacji im. Reymonta; Ø dobry dostęp do szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego; Ø niski stopień przestępczości; Ø funkcjonowanie na terenie gminy ZOZ-u;	Ø długotrwałe bezrobocie; Ø starzenie się społeczeństwa; Ø dostęp do edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym; Ø liczba osób zagrożonych długotrwałym bezrobociem, ogólny poziom bezrobocia w tym długotrwałego i występującego wśród kobiet; Ø nierówność szans zawodowych kobiet i mężczyzn; Ø brak zintegrowanych i kompleksowych form wspierania osób niepełnosprawnych; Ø poziom wykształcenia rolników nieadekwatny do potrzeb;	Ø możliwość korzystania z programów strukturalnych z Europejskiego Funduszu Społecznego; Ø aktywizacja sektora organizacji pozarządowych; Ø rozwój kształcenia ustawicznego i na odległość (e-learning);	Ø brak sprawnego systemu aktywizacji bezrobotnych; Ø migracja młodzieży związana z edukacją i poszukiwaniem pracy; Ø ubożenie społeczeństwa; Ø defaworyzacja osób niepełnosprawnych; Ø stopa bezrobocia wynikająca z sytuacji makroekonomicznej; Ø niewystarczające subsydia i dotacje na działania z zakresu oświaty i kultury;

Rozwój gminy Lipce Reymontowskie powinien opierać się o tzw. „strategię wyjścia", polegającą na eliminowaniu słabych stron i aktywnym poszukiwaniu związków łączących mocne strony z szansami płynącymi z otoczenia.

Gmina powinna sprzedawać się jako obszar występowania zdrowej żywności, atrakcyjny przyrodniczo, o bogatym dziedzictwie kulturowym i dużych przywiązaniach do tradycji.

8. Sformułowanie celów dla gminy

CEL OGÓLNY:

Rozwój gminy poprzez realizację zadań
z zakresu infrastruktury kulturalnej, turystycznej, technicznej,
i społecznej oraz infrastruktury służącej
rozwojowi działalności gospodarczej.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- **Poprawa jakości środowiska naturalnego**
- **Poprawa i rozwój infrastruktury technicznej i turystyczno- kulturowej**
- **Promocja turystyczna i kulturowa gminy**
- **Wydłużenie sezonu turystycznego**
- **Tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności**
- **Ułatwienia w działalności przedsiębiorstw w warunkach wolnego rynku**
- **Poprawa jakości kształcenia i dostępu do wiedzy oraz budowanie społeczeństwa informacyjnego (e-government)**

9. Lista zadań

Na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT określono najbardziej istotne problemy i zadania priorytetowe gminy Lipce Reymontowskie. Prace nad identyfikacją problemów i zadań gminy prowadzone były poprzez partycypację społeczną. Mieszkańcy zgłaszali na specjalnych formularzach (Załącznik Nr 3) wnioski do Planu Rozwoju Lokalnego, które oceniane były przez Zespół Koordynacyjny i kwalifikowane na kolejne lata funkcjonowania Planu Rozwoju Lokalnego.

ZADANIE 1 : Promocja walorów turystycznych i ekologicznych gminy.

UZASADNIENIE: Gmina Lipce Reymontowskie znana jest z przepięknych krajobrazów stanowiących doskonałe miejsce wypoczynku. Gmina posiada walory sprzyjające rozwojowi turystyki i agroturystyki ukierunkowanej na np. wizyty studyjne, warsztaty plenerowe. Doskonałym atutem w marketingu i promocji gminy jest fakt, iż w Lipcach tworzył jeden z polskich noblistów, znanych na całym świecie. Może ona stanowić miejsce spotkań artystów.

Cele:

1. Rozpropagowanie walorów gminy poprzez środki masowego przekazu
2. Wydanie biuletynów i materiałów promocyjnych
3. Organizacja imprez o zasięgu regionalnym i ogólnopolskim
4. Współpraca międzynarodowa
5. Promocja turystyczna gminy
6. Rozwój infrastruktury turystycznej i agroturystycznej
7. Rozwój istniejących i powstanie nowych gospodarstw agroturystycznych

Oczekiwane efekty:

1. Zwiększenie zainteresowania produktami wytworzonymi na terenie gminy
2. Zwiększenie zatrudnienia spowodowane zwiększeniem rynków zbytu lokalnych przedsiębiorstw
3. Przyciągnięcie inwestycji zagranicznych i promocji terenów inwestycyjnych
4. Organizacja nowych gospodarstw agroturystycznych
5. Modernizacja i budowa infrastruktury turystycznej i agroturystycznej

6. Zwiększenie dochodów osobistych rolników
7. Zwiększenie wpływów finansowych do budżetu gminy
8. Powstanie zbiornika retencyjno - rekreacyjnego

Beneficjenci:

- mieszkańcy gminy
- lokalne przedsiębiorstwa
- organizacje pozarządowe
- turyści

Główne etapy realizacji zadania:

1. Powołanie jednostki koordynującej działania promocyjne.
2. Porozumienie z gminami zainteresowanymi wzajemną współpracą.
3. Opracowanie formy i sposobu promocji.
4. Opracowanie znaku graficznego.
5. Organizacja imprez masowych („jarmarków") z udziałem zagranicznych gości.
6. Podpisanie umów o współpracy z partnerami zagranicznymi.
7. Tworzenie przez rolników gospodarstw agroturystycznych oraz osiąganie wyższych standardów usług.
8. Stworzenie miejsc spędzenia wolnego czasu oraz rozwój bazy rekreacyjnej.

Czas realizacji: 2004 – 2006

Niezbędne zasoby do realizacji projektu:

Posiadane: lokal, sprzęt biurowy, pracownicy

Potrzebne: środki finansowe na materiały promocyjne, organizację imprez regionalnych, miejsca rekreacji całodziennej.

Odpowiedzialni za realizację: Urząd Gminy oraz partnerzy

ZADANIE NR 2: uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej gminy

UZASADNIENIE: Gmina jest tylko częściowo skanalizowana. Brak uregulowanej gospodarki wodno-ściekowej w sposób negatywny wpływa na możliwości rozwojowe gminy jako miejsca upraw ekologicznych oraz rozwoju turystyki.

Cele:

1. Objęcie kanalizacją teren gminy.
2. Ochrona środowiska naturalnego
3. Ochrona zdrowia ludności

Oczekiwane efekty:

1. Poprawa stanu zdrowia ludności
2. zmniejszenie zanieczyszczeń wód i gleb
3. Rozwój turystyki i agroturystyki oraz związanej z nią przedsiębiorczości

Beneficjenci:

1. Odbiorcy komunalni
2. Zakłady pracy
3. Zakłady użyteczności publicznej
4. Turyści

Czas realizacji całego zadania: do 2010 roku

ZADANIE NR 3: remonty i modernizacja dróg

UZASADNIENIE: Gmina Lipce Reymontowskie posiada 86 km dróg, w tym 33 km to drogi o nawierzchni ulepszonej (asfalt). Właściwa sieć, dobrej jakości dróg jest jednym z elementów sprzyjających rozwojowi gospodarczemu gminy i ułatwiających komunikację z regionem. Pozytywnie wpływa na rozwój turystyki - w przypadku Lipiec Reymontowskich także turystyki weekendowej z Łodzi i Skierniewic.

Cele:

1. Poprawa bezpieczeństwa na drogach
2. Rozwój infrastruktury
3. Rozwój turystyki

Oczekiwane efekty:

1. Położenie nawierzchni asfaltowej na drogach
2. Utwardzenie dróg gruntowych

Beneficjenci:

Użytkownicy dróg i ulic zarówno mieszkańcy gminy, jak i inni użytkownicy dróg spoza gminy

Czas realizacji całego zadania: do 2010

ZADANIE NR 4: Wyrównywanie szans młodzieży wiejskiej w dostępie do wiedzy oraz wspomaganie rozwoju indywidualnych zainteresowań.

Uzasadnienie: Młodzież wiejska poprzez brak dostępu do różnorodnych form rozwoju zainteresowań jest narażona na oddziaływanie negatywnych czynników w postaci zmniejszonych szans na rynku pracy oraz wzrostu patologii.

Dostęp do nowoczesnych technologii i źródeł informacji ułatwia poruszanie się na wielu płaszczyznach np.: poszukiwanie pracy, edukacja. Stanowi on obecnie poważną możliwość rozwoju nie tylko gminy, ale każdego mieszkańca wpływając na poszerzenie horyzontów i ułatwiając dostęp do nowoczesnych nośników informacji.

Boiska sportowe stwarzają możliwość właściwego rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży, stanowią równocześnie obiekty dla celów rekreacji miejscowej ludności. Niezbędne zatem jest podjęcie działań zmierzających do poprawy bazy oświatowej, oraz zaplecza sportowego i rekreacyjnego.

Cele:

1. zmniejszenie wskaźnika migracji
2. zmniejszenie występowania patologii
3. zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańcom gminy;
4. organizacja imprez sportowych;
5. Założenie sekcji sportowych
6. Organizacja meczów ligowych
7. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży

Oczekiwane efekty:

1. wyrównanie szans edukacyjnych,
2. zagospodarowanie czasu wolnego,
3. zwiększenie aktywności ruchowej dzieci i młodzieży;
4. poprawa zdrowia mieszkańców;
5. Zwiększenie liczby młodzieży uprawiającej sport (upowszechnienie sportu)
6. Poprawa stanu zdrowia i kondycji fizycznej dzieci i młodzieży
7. Pożyteczne zagospodarowanie wolnego czasu

Beneficjenci:

Dzieci, młodzież, mieszkańcy, turyści.

Czas realizacji: sukcesywnie do 2009 roku

ZADANIE NR 5: Wprowadzenie nowych form produkcji rolnej oraz rozwój przedsiębiorczości rolniczej

UZASADNIENIE: Wprowadzenie w ostatnim dziesięcioleciu zasad gospodarki rynkowej spowodowało również konieczność zmian w rolnictwie i stało się bodźcem rozwoju przedsiębiorczości rolniczej. Rozwój ten wiąże się przede wszystkim z orientacją rynkową producentów rolnych. Zmiana kierunków i specjalizacja produkcji rolniczej, wprowadzenie nowych technologii produkcji, tworzenie nowych form organizacyjnych sprzyjają podwyższeniu efektywności gospodarowania i zwiększeniu jakości i konkurencyjności produktów. Wszystkie te czynniki mają z kolei wpływ na zmniejszenie tzw. ukrytego bezrobocia i zwiększenie dochodów osobistych ludności i wpływów do budżetu gminy poprzez podatki.

Cele do osiągnięcia:

1. Dostosowanie produkcji do potrzeb rynku
2. Produkcja wysokiej jakości produktów rolniczych
3. Konkurencyjność wysokiej jakości produktów rolniczych
4. Podniesienie dochodowości gospodarstw rolniczych

Oczekiwane efekty:

1. Utworzenie grup producentów (truskawek, ziemniaków, mleka, trzody chlewnej)
2. Produkcja dużych partii, jednorodnych pod względem asortymentu i jakości produktów
3. Produkcja ekologiczna i marketing żywności ekologicznej
4. Wzrost dochodów osobistych ludności
5. Spadek bezrobocia
6. Wzrost dochodów gminy.

Beneficjenci:

1. Producenci rolni i ich rodziny
2. Mieszkańcy gminy

Czas realizacji: sukcesywnie do 2010 r

ZADANIE NR 6: Rozwój działalności pozarolniczej i produkcyjnej

UZASADNIENIE: Istniejące duże zasoby siły roboczej w gminie (wsiach), przy równocześnie niskich dochodach uzyskiwanych z działalności rolniczej, stwarzają konieczność rozwijania przedsiębiorczości (nie tylko rolniczej, ale także pozarolniczej) i działalności na własny rachunek, jak i uruchamiania innych przedsięwzięć produkcyjnych przez inwestorów spoza gminy. Taka wielokierunkowa działalność sprzyjać będzie tworzeniu nowych miejsc pracy, zwiększaniu dochodów osobistych mieszkańców gminy, oraz zwiększaniu budżetu gminy, a w efekcie szeroko pojętemu rozwojowi gminy.

Cele do osiągnięcia:

1. Utworzenie ośrodka lub jednoosobowego stanowiska w Urzędzie Gminy do spraw wspierania i rozwoju przedsiębiorczości oraz promocji gminy
2. Stworzenie warunków dla dalszego rozwoju usług i rzemiosła
3. Stworzenie zachęt dla inwestorów krajowych i zagranicznych np. poprzez kilkuletnie ulgi podatkowe

Oczekiwane efekty:

1. Zwiększenie liczby zakładów rzemieślniczych i usługowych
2. Wzrost liczby miejsc pracy
3. Spadek bezrobocia
4. Wyższe wpływy do budżetu gminy

Beneficjenci:

1. Społeczność gminy
2. Pracodawcy
3. Inwestorzy spoza gminy, tworzący nowe miejsca pracy dla mieszkańców gminy

Czas realizacji: sukcesywnie do 2010 r.

ZADANIE NR 7: Edukacja z zakresu przedsiębiorczości i pozyskiwania funduszy unijnych

Uzasadnienie: Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej istotny jest dostęp przedsiębiorców do wiedzy z zakresu możliwości pozyskiwania funduszy unijnych. Trudna sytuacja na rynku pracy, długotrwałe bezrobocie powodują, iż należy podjąć działania w celu samozatrudnienia się szczególnie ludzi młodych, poszukujących swojego miejsca na rynku pracy.

Cele:

1. Zmniejszenie bezrobocia na terenie gminy
2. Uaktywnienie ludzi długo pozostających bez pracy
3. Doinwestowanie przedsiębiorstw
4. Ułatwienie działania MŚP na rynku europejskim
5. Pozyskiwanie funduszy przez MŚP na rozwój działalności

Oczekiwane efekty:

1. Zorganizowanie szkoleń dla przedsiębiorców i osób pozostających bez pracy
2. Powstanie nowych przedsiębiorstw
3. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw

Beneficjenci:

1. przedsiębiorcy
2. bezrobotni zamierzający otworzyć działalność gospodarczą

Czas realizacji: sukcesywnie do 2009 roku

ZADANIE NR 8: Organizacja zajęć z zakresu dziedzictwa kulturowego.

Uzasadnienie: Wybrane obszary wiejskie cechują się dużym dziedzictwem kulturowych. Jednak świadomość kulturowa wśród młodego pokolenia często jest bardzo niska. Wynika m.in. to z braku dostępu do ośrodków życia kulturalnego. Utalentowana młodzież i dzieci nie mają możliwości rozwoju swoich uzdolnień i zainteresowań, przez co ulega zubożeniu społeczność gminy.

Cele:

1. Rozwój zainteresowań mieszkańców gminy;
2. zagospodarowanie czasu wolnego;
3. zachowanie dziedzictwa kulturowego;

Oczekiwane efekty:

1. wzrost świadomości z zakresu dziedzictwa kulturowego;
2. upowszechnianie kultury wśród mieszkańców;

Beneficjenci:

Lokalna społeczność

Czas realizacji: sukcesywnie do 2009 roku

ZADANIE NR 9 Ochrona powietrza (modernizacja kotłowni i wzrost lesistości gminy)

Uzasadnienie: Ochrona powietrza przed skażeniami podyktowana jest zarówno dbałością o środowisko naturalne, jak też ochroną zdrowia mieszkańców. Naturalnym filtrem w środowisku są lasy, które zajmują znaczną powierzchnię gminy. Teren gminy nie jest zgazyfikowany. Obecnie wiele budynków komunalnych i prywatnych posiada nadal kotłownie węglowe.

Cele:

1. Zwiększenie lesistości terenu

Oczekiwane efekty:

1. Poprawa jakości powietrza.
2. Zwiększenie stopnia zalesienia gminy.

Beneficjenci:

społeczność lokalna i turyści

Czas realizacji: do 2009 roku

ZADANIE NR 10: Edukacja ekologiczna

Uzasadnienie: Pogarszający się stan środowiska naturalnego wymaga działań ukierunkowanych nie tylko na zmianę infrastruktury, a także na prewencję i uświadamianie mieszkańcom gminy możliwości ochrony przyrody.

Cele:

1. poprawa stanu środowiska naturalnego;
2. wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów;
3. wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców;

Oczekiwane efekty:

1. przeprowadzenie szkoleń z zakresu produkcji ekologicznej;
2. powstanie „wysepek ekologicznych”;

Beneficjenci:

Społeczność lokalna

Czas realizacji: sukcesywnie od roku 2004

10. Planowane projekty i działania

Realizacja zadań prowadzących do realizacji głównych celów gminy została podzielona na etapy i określono terminy ich realizacji. Koszty zadań oszacowano na podstawie cen rynkowych obowiązujących w czasie tworzenia planu oraz na tej podstawie określono źródła finansowania.

10.1. Planowane projekty i zadania inwestycyjne w okresie 2004-2006.

ZADANIE 1 : Promocja walorów turystycznych i ekologicznych gminy.

L.p.	Zadanie	Łączny Koszt	Koszt realizacji z podziałem na lata				Źródła finansowania
			2004	2005	2006	Dalsze	
1.	Utworzenie stanowiska ds. promocji (specjalista do przygotowywania wniosków i do spraw wspierania rozwoju przedsiębiorstw)	48.000		24.000	24.000		PUP, budżet gminy
2.	Koszty materiałów promocyjnych, wydawnictw, reklam, gadżetów	30.000	10.000	10.000	10.000		Sponsorzy, gmina, kontrakt wojewódzki,
3.	Budowa mini-parku w Lipcach Reymontowskich	165.000	15.000	150.000			ZPORR Działanie 3.1 75% dofinansowania z ERDF
4.	Budowa zbiornika retencyjnego w Woli Drzewieckiej	2.150.000			150.000	2.000.000	ZPORR Działanie 3.1 75% dofinansowania z ERDF

ZADANIE NR 2: uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej gminy

L.p.	Zadanie	Łączny Koszt	Koszt realizacji z podziałem na lata				Źródła finansowania
			2004	2005	2006	Dalsze	
1.	Koncepcja gospodarki wodno-ściekowej gminy. (koncepcja zawierać powinna opis możliwych form rozwiązania gospodarki ściekowej tzn. usytuowanie sieci, bądź przydomowych oczyszczalni. Na tej podstawie gmina stworzy gminną zintegrowaną sieć kanalizacyjną)	35.000		35.000			ZPORR Działanie 3.1 75% dofinansowania z ERDF
2.	Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami w ul. Golki, Mostowej i Wiatracznej	787.960	787.960				SAPARD Działanie 3 Schemat 3.2 62,68% z ARiMR

3.	Opracowanie dokumentacji technicznej na budowę sieci kanalizacyjnej z przyłączami w ul. Leśnej, Nowickiej	50.000		50.000			ZPORR Działanie 3.1 75% dofinansowania z ERDF
4.	Budowa sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami w ul.Leśnej	1.200.000			1.200.000		ZPORR Działanie 3.1 75% dofinansowania z ERDF
5.	Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami w ul. Nowickiej i rozbudowa oczyszczalni ścieków	1.200.000				1.200.000	ZPORR Działanie 3.1 75% dofinansowania z ERDF

ZADANIE NR 3: remonty i modernizacja dróg

L.p.	Zadanie	Łączny Koszt	Koszt realizacji z podziałem na lata				Źródła finansowania
			2004	2005	2006	Dalsze	
1.	Modernizacja drogi we wsi Wola Drzewiecka Kolonia Za Kolej	140.000	140.000				Budżet gminy, Urząd Marszałkowski
2.	Modernizacja drogi we wsi Retniowiec	316.000		316.000			ZPORR Działanie 3.1 75% dofinansowania z ERDF

ZADANIE NR 4: Wyrównywanie szans młodzieży wiejskiej w dostępie do wiedzy oraz wspomaganie rozwoju indywidualnych zainteresowań.

L.p.	Zadanie	Łączny Koszt	Koszt realizacji z podziałem na lata				Źródła finansowania
			2004	2005	2006	Dalsze	
1.	Zorganizowanie zajęć sportowych	25 zł/godz/os		25 zł/godz/os	25 zł/godz/os	25 zł/godz./os	SPO RZL
2.	Zorganizowanie zajęć komputerowych	350 zł./os.		350 zł./os.	350 zł./os.	350 zł./os.	SPO RZL
3.	Zorganizowanie kółek zainteresowań	20 zł/godz/os		20 zł/godz/os	20 zł/godz/os	20 zł/godz./os	SPO RZL
4.	Budowa Sali gimnastycznej w Lipcach Reymontowskich	2.250.000		1250.000	1.000.000		ZPORR Działanie 5.1 75% dofinansowania z ERDF
5.	Rozbudowa strażnicy w Drzewcach	255 000	80 000	175 000			Budżet gminy
6.	Remont Przedszkola w Lipcach Reymontowskich	100 000			100 000		ZPORR Działanie 5.1 75% dofinansowania z ERDF

ZADANIE NR 5: Wprowadzenie nowych form produkcji rolnej oraz rozwój przedsiębiorczości rolniczej

L.p.	Zadanie	Łączny Koszt	Koszt realizacji z podziałem na lata				Źródła finansowania
			2004	2005	2006	Dalsze	
1.	Utworzenie grup producenckich	Bez wydatków					Przedsiębiorcy, Rolnicy
2.	Rozwój infrastruktury technicznej (chłodnie przechowalnie, urządzenia techniczne)	Bez wydatków					Przedsiębiorcy, Rolnicy
3.	Marketing, promocja	Bez wydatków					Przedsiębiorcy, Rolnicy
4.	Wprowadzenie certyfikacji ekologicznej	Bez wydatków					Fundacje, stowarzyszenia, rolnicy

ZADANIE NR 6: Rozwój działalności pozarolniczej i produkcyjnej

L.p.	Zadanie	Łączny Koszt	Koszt realizacji z podziałem na lata				Źródła finansowania
			2004	2005	2006	Dalsze	
1.	Opracowanie systemu ulg podatkowych i zachęt dla inwestorów	Bez wydatków					Rada Gminy

ZADANIE NR 7: Edukacja z zakresu przedsiębiorczości i pozyskiwania funduszy unijnych

L.p.	Zadanie	Łączny Koszt	Koszt realizacji z podziałem na lata				Źródła finansowania
			2004	2005	2006	Dalsze	
1.	Zorganizowanie szkoleń dla przedsiębiorców i osób zainteresowanych podjęciem działalności	15.000	5.000	5.000	5.000		EFS/Phare

ZADANIE NR 8: Organizacja zajęć z zakresu dziedzictwa kulturowego.

L.p.	Zadanie	Łączny Koszt	Koszt realizacji z podziałem na lata				Źródła finansowania
			2004	2005	2006	Dalsze	
1.	Organizacja zajęć z zakresu dziedzictwa kulturowego	25 zł/godz/os		25 zł/godz/os	25 zł/godz/os		SPO RZL

ZADANIE NR 9: Ochrona powietrza (modernizacja kotłowni i wzrost lesistości gminy)

L.p.	Zadanie	Łączny Koszt	Koszt realizacji z podziałem na lata z podziałem na udział gminy i zewnętrznych źródeł finansowania				Źródła finansowania
			2004	2005	2006	Dalsze	
1.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Mszadli	220 000	220 000				PAOW, MENiS, pożyczka WFOŚiGW, budżet gminy

ZADANIE NR 10: Edukacja ekologiczna

L.p.	Zadanie	Łączny Koszt	Koszt realizacji z podziałem na lata z podziałem na udział gminy i zewnętrznych źródeł finansowania				Źródła finansowania
			2004	2005	2006	Dalsze	
1.	Zorganizowanie szkoleń z zakresu edukacji ekologicznej	100 zł./os.		100 zł./os.	100 zł./os.		GFOŚ, WFOŚ

10.2. Planowane projekty i zadania inwestycyjne w następnych latach – projekty długoterminowe.

L.p.	**Zadanie**
1.	Kontynuacja budowy zbiornika retencyjnego w Woli Drzewieckiej
2.	Realizacja założeń koncepcji gospodarki ściekowej w gminie poprzez gminny zintegrowany system gospodarki ściekowej
3.	Rozbudowa i poprawa stanu technicznego dróg gminnych.
4.	Rozbudowa bazy kulturalnej i turystycznej
5.	Wymiana sieci wodociągowej wraz z modernizacją hydroforni

11. Powiązanie projektu z celami strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju gminy / powiatu / województwa

Każda jednostka samorządu terytorialnego ma ustawowo określone zadania, funkcje oraz zakres kompetencji. Jednak sposób ich realizacji, cele i priorytety określa sama, co ma wyraz w odpowiednich programach uchwalanych przez Radę.

Przy opracowywaniu Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lipce Reymontowskie uwzględnione zostały już istniejące i zatwierdzone dokumenty. Plan jest zgodny z celami i priorytetami zawartymi w **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lipce Reymontowskie**, które jest narzędziem kształtowania polityki przestrzennej oraz wyrazem poglądów i deklaracji na temat kierunków działań podejmowanych przez Samorząd dla rozwoju gminy.

Przyjęte w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Lipce Reymontowskie obszary strategiczne i wynikające z nich cele zgodne są z założeniami **Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego**, w szczególności z:

- działaniem 3 z priorytetu II „Stymulowanie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich regionu";
- działaniem 2 z priorytetu III „Inicjowanie i wspomaganie rozwoju różnych form i przejawów kultury regionalnej oraz ruchów regionalistycznych".

Przyjmując PRL gmina Lipce Reymontowskie, przy odpowiednio przygotowanych projektach i wnioskach, może liczyć na wsparcie zarówno władz wojewódzkich, jak i instytucji zarządzających funduszami Unii Europejskiej.

12. Wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego

Przykładowe wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego oparte są na wytycznych Ministerstwa Gospodarki Pracy i Polityki Socjalnej i oparte na wskaźnikach adekwatnych do poszczególnych obszarów interwencji funduszy strukturalnych.

wsparcie dla msp i rzemiosła

obszar interwencji	**produkt**	**rezultat**	**oddziaływanie**
161 inwestycje w kapitał materialny (budynki i wyposażenie oraz współfinansowanie *pomocy* państwa)	• ilość MSP otrzymujących wsparcie finansowe (właściciele kobiety / mężczyźni) • ilość nowych MŚP otrzymujących wsparcie finansowe(właściciele kobiety / mężczyźni)	• nowa sprzedaż lub jej wzrost w MSP (w min. euro) • bezpośrednie inwestycje sektora prywatnego w firmy otrzymujące wsparcie finansowe (w min. euro i % ogółu inwestycji) • ilość kobiet właścicieli podmiotów gospodarczych w ogóle przedsięwzięć prywatnych (% ogółu)	• wskaźnik "przeżycia" nowych MŚP otrzymujących wsparcie finansowe nadal działających po okresie 18 miesięcy • zatrudnienie brutto / netto stworzone lub utrzymane po okresie 2 lat (ilość i % ogółu zatrudnionych) • wzrost obrotów firm, które otrzymywały wsparcie finansowe po okresie 2 lat
162 technologie przyjazne dla środowiska, czyste i energooszczędne technologie	• ilość firm otrzymujących wsparcie finansowe w celu wprowadzenia technologii przyjaznych dla środowiska lub na rozwój ekoproduktów • ilość audytów środowiskowych, które uzyskały wsparcie • ilość MŚP biorących udział w projektach cross-border • ilość MŚP otrzymujących doradztwo środowiskowe od ekspertów	• ilość firm – odbiorców nowopowstałych w sektorze środowiska • % firm kwalifikujących się do certyfikacji norm środowiskowych • redukcja kosztów energii MŚP (%) • bezpośrednie inwestycje prywatne w firmy wspierane finansowo (w min euro i % ogółu inwestycji)	• obroty wspieranych firm z sektora środowiska po upływie 2 lat • ilość nowych produktów lub procesów wytworzonych • wzrost sprzedaży produktów przyjaznych dla środowiska w procentach • zatrudnienie brutto / netto stworzone lub utrzymane po okresie 2 lat (ilość i % ogółu zatrudnionych) • oddziaływanie działalności firm na środowisko naturalne z punktu widzenia spadku zanieczyszczenia (C02. N0x. itp. w %)
163 usługi doradztwa gospodarczego (informacja, planowanie gospodarcze, usługi konsultacyjne, marketing, zarządzanie, projektowanie, internacjonalizacja, eksport, zarządzanie środowiskiem, zakup technologii)	• ilość MŚP (właściciele Mężczyźni / Kobiety) otrzymujących usługi doradcze5	• ilość MŚP zaczynających eksportować • ilość MŚP eksportujących na nowe rynki • % MŚP zadowolonych z dostarczonych usług	• % udział sprzedaży eksportowej w obrocie wspieranych MŚP po upływie 18 miesięcy • wzrost wartości dodanej generowanej po upływie 18 miesięcy • zatrudnienie brutto / netto stworzone lub utrzymane po okresie 2 lat (ilość i % ogółu zatrudnionych)

turystyka

obszar interwencji	**produkt**	**rezultat**	**oddziaływanie**
171 inwestycje materialne (centra informacji, noclegi turystyczne, wyżywienie, obiekty	• ilość łóżek oddanych do użytku lub odnowionych • ilość hoteli zbudowanych / których standard został podniesiony • ilość atrakcji stworzonych / ulepszonych • nowe działalności gospodarcze turystyczne utworzone (właściciele Mężczyźni / Kobiety)	• % łóżek oddanych do użytku lub odnowionych • ilość noclegów sprzedanych przez l rok we wspieranych ośrodkach noclegowych (po okresie roku) • wskaźnik satysfakcji klientów (Mężczyźni / Kobiety w %)	• wartość dodana generowana w ujęciu rocznym % • zadudnienie brutto / netto stworzone lub utrzymane po okresie 2 lat (ilość i % ogółu zatrudnionych)
172 inwestycje nie materialne (rozwój i dostarczanie usług turystycznych, sportowych, kulturalnych i wypoczynkowych, dziedzictwo historyczne)	• ilość jednostek gospodarczych otrzymujących wsparcie finansowe • ilość festiwali i imprez otrzymujących wsparcie finansowe	• średni koszt pobytu euro / dzień • średnia ilość odwiedzających na dzień	• ilość odwiedzin na rok we wspieranych obiektach • wartość dodana generowana % • zatrudnienie brutto / netto stworzone lub utrzymane po okresie 2 lat (ilość i % ogółu zatrudnionych)
173 wspólne usługi dla przemysłu turystycznego (w tym działania promocyjne, sieciowanie, konferencjeitargi)	• udostępniona powierzchnia (m2) ilość nowych, promowanych inicjatyw / projektów	• % konferencji / wystaw powiązanych z lokalną działalnością ekonomiczną	• ilość kontaktów gospodarczych firm lokalnych w wyniku działalności centrum po
konferencje i targi)	marketingowych • ilość zorganizowanych konferencji / wystaw	• wskaźnik satysfakcji beneficjentów • (Mężczyźni / Kobiet)' w%)	okresie roku • ilość firm, które skorzystały z usług centrum w celach promocyjnych po okresie roku
174 szkolenia zawodowe	• ilość dostępnych, uznanych kwalifikacji • ilość szkoleń dostarczonych (godzin x kursanci)	• % uczestników pozytywnie kończących szkolenie (Mężczyzn / Kobiet)	

polityka rynku pracy

obszar interwencji	**produkt**	**rezultat**	**oddziaływanie**
Pomoc dla osób (szkolenia, doradztwo i pomoc przy zatrudnieniu, działania zintegrowane...)	• ilość beneficjentów	• wskaźnik przydzielania beneficjentów do danego miejsca pracy (%)	• wskaźnik przydzielenia beneficjentów po upływie l roku • redukcja bezrobocia populacji docelowej (%)
Pomoc dla struktur i systemów (kursy dla nauczycieli, doradztwo i usługi wspierające,..)	• ilość miejsc oferowanych • ilość przeszkolonych trenerów • ilość projektów	• bezrobotni korzystający usług doradczych (%) • wzrost wskaźnika "pokrycia" dla populacji przykładowej (%)	• wskaźnik przydzielenia beneficjentów po upływie l roku

rozwój szkoleń zawodowych i edukacyjnych (osoby. firmy)

obszar interwencji	**produkt**	**rezultat**	**oddziaływanie**
Pomoc dla struktur i systemów (ścieżki postępu dla wcześnie porzucających szkołę, słabo wykształceni dorośli, szkolenia trenerów,...)	• ilość stworzonych miejsc szkoleniowych (godzin, dni) • ilość projektów • ilość trenerów / konsultantów.... którzy podnieśli kwalifikacje	• wzrost wskaźnika pokrycia dla populacji przykładowej (%)	• zmniejszenie ilości wcześnie porzucających szkołę % • zwiększenie kwalifikacji grupy docelowej

elastyczność czynnika pracy, przedsiębiorczość, innowacyjność. technologie informacyjne i komunikacyjne

obszar interwencji	**produkt**	**rezultat**	**oddziaływanie**
Pomoc dla osób, przedsiębiorstw	• ilość pracowników biorących udział w szkoleniach (typ, długość) • ilość MŚP otrzymujących pomoc na rzecz szkoleń (wielkość, typ, długość) • ilość beneficjentów	• zwiększenie budżetów szkoleniowych MŚP %	• wzrost wartości dodanej po 18 miesiącach • wzrost produkcyjności pracowników jako rezultat podniesienia zdolności (% wzrost obrotów / pracownika) • zatrudnienie brutto / netto stworzone lub utrzymane po okresie 2 lat (ilość i % ogółu)

pozytywne działania na rzecz kobiet na rynku pracy

obszar interwencji	**produkt**	**rezultat**	**oddziaływanie**
Pomoc dla osób (rozwój kariery kobiet, przedsiębiorczość wśród kobiet,...)	• ilość beneficjantów • wielkość grantów / pożyczek dla przedsiębiorstw (średnia / beneficjenta) • ilość godzin spędzonych na treningach "specyficznych zadań"	• wskaźnik przydzielenia beneficjentów do zatrudnienia %	• wzrost wskaźnika działalności kobiet na rynku pracy w proc. • wzrost wskaźnika zatrudnienia kobiet na rynku pracy po l roku • wzrost zatrudnienia kobiet / mężczyzn w zdominowanych przez mężczyzn / kobiety sektorach i zawodach po upływie 2 lat w proc.
Pomoc dla struktur i systemów (akcje uświadamiające, sieciowanie,...)	• ilość działań podnoszących świadomość • ilość nowych wspieranych sieci • ilość projektów	• udział populacji docelowej , która wzięła udział w "specyficznych działaniach"	• trwałość sieci nadal istniejących po 2 latach od zakończenia wsparcia w proc.

infrastruktura transportowa

obszar interwencji	**produkt**	**rezultat**	**oddziaływanie**
318 Transport zróżnicowany	• ilość ośrodków transportu zróżnicowanego otrzymujących wsparcie	• wzrost szybkości transportu towarów za pomocą tych jednostek • oszczędność czasu (czas podróży x ilość ładunku / pasażerów)	• wzrost przepływów ładunków / pojazdów po upływie roku % • ilość ładunków przejętych z transportu drogowego (ton/rok) • oddziaływanie na środowisko (% zmniejszenia) • zatrudnienie brutto / netto stworzone lub utrzymane po okresie 2 lat (ilość i % ogółu zatrudnionych)

infrastruktura telekomunikacyjna i społeczeństwo informacyjne

obszar interwencji	produkt	rezultat	oddziaływanie
322 Technologia informacji i komunikacji (w tym ochrona i bezpieczna transmisja)	• ilość i % wzrost cyfrowych linii telefonicznych • ilość abonentów ISDN na 1000 mieszkańców • długość zainstalowanych sieci szerokopasmowych (światłowodowych) km • ilość hostów intemetowych na 1000 mieszkańców	• zmniejszenie wadliwości systemu sieciowego • ilość stworzonych usług (dostęp do Intemetu) • ilość MŚP i dużych firm rozwijających i komercjalizujących usługi technologu informacyjnej • ilość godzin połączeń na miesiąc (po 6 miesiącach)	• Zatrudnienie stworzone brutto / netto (ilość i % ogółu zatrudnionych)
323 Usługi dla obywateli (ochrona zdrowia, administracja, edukacja)9	• ilość szkoleń uzupełniających • ilość stworzonych usług on-line • ilość godzin szkoleń (godziny x kursanci) • ilość przeszkolonych (mężczyzn / kobiet)	• ilość użytkowników / kursantów • wskaźnik zadowolenia użytkowników / kursantów %	• % uczestników dla których znaleziono miejsca pracy w ciągu 6 miesięcy (mężczyźni /kobiety)
usługi i aplikacje dla MSP (handel elektroniczny, transakcje, edukacja i szkolenia, sieciowanie)	• ilość nowych firm dostarczających technologie informacyjne i związane z nimi usługi (on-line, e-handel. itp.)	• ilość MSP otrzymujących wsparcie finansowe w celu otrzymania dostępu do tworzonych usług (dostępu do Intemetu) • ilość MSP rozwijających i komercjalizujących usługi technologii informacyjnej • ilość pop (miejsc dostępności) Intemetu na obszarze rozmów lokalnych	• zatrudnienie stworzone lub utrzymane brutto / netto po 2 latach (ilość i % ogółu zatrudnionych)

infrastruktura energetyczna (wytwarzanie i dostawa)

obszar interwencji	produkt	rezultat	oddziaływanie
311 Elektryczność, gaz, olej. paliwa stale	• ilość nowych /, wspieranych zakładów • KW / MW nowych lub rozbudowanych mocy wytwórczych w podziale na. źródło energii (% ukończenia sieci) • km sieci dystrybucji energii elektrycznej / gazu zbudowane / rozbudowane (% ukończenia sieci) • km nowych / rozbudowanych sieci energetycznych / rurociągów	• wzrost szacowanej ilości użytkowników (używając współczynnika konsumpcji energii) w% • ilość i długość przerw w dostawach energii w przeliczeniu na przeciętnego użytkownika - podłączonego do sieci zasilanej przez nowy zakład • ilość użytkowników podłączonych lub dostosowanych do korzystania z nowych sieci • redukcja kosztów energii (euro /KWh) • ilość i długość przerw w dostawach energii w przeliczeniu na przeciętnego użytkownika podłączonego do sieci zasilanej przez nowy zakład	• wzrost skuteczności we wspieranych zakładach i instalacjach (TPE) • % zmiana w oddziaływaniu na środowisko wyrażona we wzroście lub spadku zanieczyszczenia (C02. S02, N0x.....) • zatrudnienie stworzone lub utrzymane brutto / netto po 2 latach (ilość i % ogółu zatrudnionych) • wartość dodana generowana przez zakład (euro /rok)
332 Odnawialne źródła energii (energia słoneczna, wietrzna, hydroelektrownie, biomasa)	• ilość wspieranych, nowych zakładów • KW / MW nowych lub rozbudowanych mocy wytwórczych w podziale na źródło energii	• wzrost szacowanej ilości użytkowników (używając współczynnika konsumpcji energii) w %	• wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w ogóle dostaw energii % • zatrudnienie stworzone lub utrzymane brutto / netto po 2 latach (ilość i % ogółu zatrudnionych)

infrastruktura środowiskowa (w tym woda)

obszar interwencji	**produkt**	**rezultat**	**oddziaływanie**
341 Powietrze	• ilość elektrowni wyposażonych w filtry przeciw zanieczyszczaniu powietrza	• zwiększenie skuteczności zaopatrzenia w energię (%)	• oddziaływanie na środowisko wyrażoną w spadku zanieczyszczenia (C02, S02, N0x,... w %) • zatrudnienie stworzone lub utrzymane brutto / netto po 2 latach (ilość i % ogółu zatrudnionych)
342 Hałas	• km autostrad wyposażonych w ekrany przedwdźwiękowe		• zmniejszenie hałasu wywołanego przez komunikację
343 Śmieci miejskie i przemysłowe (w tym szpitalne i niebezpieczne)	• poprawa pojemności zakładów zajmujących się składowaniem odpadów i recyklingiem	• ilość gospodarstw domowych obsługiwanych pod względem odbioru municypalnych odpadów stałych (% populacji)	• ilość odpadów stałych zebranych w celu recyklingu (tony / rok) po upływie roku • % odpadów stałych poddanych recyklingowi w celu ponownego użycia • % nielegalnych składowisk zamkniętych / rekultywowanych • zatrudnienie stworzone lub utrzymane brutto / netto po 2 latach (ilość i % ogółu zatrudnionych)
344 Woda pitna (pobór, przechowywanie, uzdatnianie i dystrybucja)	• ilość firm otrzymujących wsparcie finansowe w celu wdrożenia technologu przyjaznych dla środowiska i na rozwój ekoproduktów (w tym MŚP)	• ilość gospodarstw domowych obsługiwanych przez nowe / rozbudowane sieci (% populacji) • ilość dni z niewystarczającymi dostawami wody (na 1000 gospodarstw domowych)	• ilość wody konsumowanej za pomocą nowych / rozbudowanych sieci po roku • poprawa skuteczności konsumpcji wody % • redukcja wycieków z sieci dystrybucyjnej % • wzrost udziału oddawanych ścieków przemysłowych do zakładów przetwarzających % • zatrudnienie stworzone lub utrzymane brutto / netto po 2 latach (ilość i % ogółu zatrudnionych)
345 Ścieki i oczyszczanie	• poprawa pojemności zakładów zajmujących się przetwarzaniem wody i jej oczyszczaniem (m3) • ilość projektów oszczędzania wody	• % wód ściekowych podawanych podstawowemu przetworzeniu • % wód ściekowych poddawanych drugiej fazie przetworzenia • % gospodarstw domowych / jednostek gospodarczych obsługiwanych przez nowe / rozbudowane systemy dostarczania wodv	• % próbek wód ściekowych z punktów pomiarowych pokazujących specjalny poziom zanieczyszczenia lub zidentyfikowanych trucicieli • zatrudnienie stworzone lub utrzymane brutto / netto po 2 latach (ilość i % ogółu zatrudnionych)
36 Infrastruktura socjalna i publiczna opieka zdrowotna	• ilość wspieranych, wspólnotowych ośrodków zdrowotnych • ilość zbudowanych lub rozbudowanych szpitali • ilość wspieranych żłobków • ilość wspieranych przedszkoli dla dzieci • ilość wspieranych ośrodków dla osób niepełnosprawnych	• wzrost ilości użytkowników obsługiwanych przez wspieraną infrastrukturę / usługi %	• zatrudnienie stworzone lub utrzymane brutto / netto po 2 latach (ilość i % ogółu zatrudnionych) • wzrost aktywności kobiet na rynku pracy %

Źródło: www.mgpips.gov.pl

13. Plan finansowy na lata 2004-2006 i na następne lata.

Dochody gminy składają się z podatków i opłat, dochodów z majątku, subwencji ogólnych, dotacji celowych na realizację zadań zleconych, wpływów z samo opodatkowania mieszkańców, spadków, zapisów i innych przychodów.

Dochody Gminy

Lata	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Dochody i przychody	4 566 078	4 898 704	5 114 686	5 599 486	5 734 578	8 002 918	11 394 090
Procentowy wzrost przychodów do roku poprzedniego	-	7,28%	4,41%	9,48%	2,41%	39,56%	42,37%

Analizując lata 2000-2003 obserwujemy dynamikę wzrostu przychodów średnio o 5,90%

Dochody gminy w latach 2004-2006 wzrastają rocznie średnio o 28,11%. Wynik tak wysoki spowodowany jest wzrostem działań inwestycyjnych obejmujących 10 zadań ujętych w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy. Środki na realizację działań inwestycyjnych gmina zamierza pozyskać głównie z dotacji w wysokości 75% wartości projektów. Pozostała część wydatków zostanie zagwarantowana w budżecie gminy.

Zgodnie z planowanymi projektami i działaniami inwestycyjnymi zawartymi w planie na rok 2004 winno się przeprowadzić korektę do uchwalonego budżetu gminy na rok 2004 i zwiększyć przychody i rozchody o wartość 1 036 833 pozyskaną z dotacji na realizację inwestycji. Zachowując dyscyplinę budżetową można zrealizować zamierzenia inwestycyjne zawarte w planie zgodnie z planem pierwotnym nie uzyskując nadwyżki finansowej.

Wydatki bieżące

Lata	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wydatki i rozchody	4 504 916	4 882 853	5 049 026	5 507 402	5 734 578	7 900 843	11 313 645
Procentowy wzrost rozchodów do roku poprzedniego	-	8,39%	3,40%	9,08%	4,12%	37,78%	43,20%

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Rozchody w stosunku do przychodów w procentach	98,66%	99,68%	98,72%	98,36%	100%	98,72%	99,29%

Zakres danych za lata 2000-2003 obrazuje dynamikę wzrostu rozchodów średnio o 6,25%. Z powyższej analizy lat 2004-2006 wynika, iż wydatki rosną, bowiem gmina zamierza zrealizować zadania inwestycyjne, na które zamierza pozyskać środki w wys. 75% wartości, co świadczy o gospodarności gminy. Biorąc pod uwagę to, iż analiza przychodów i kosztów za lata 2000-2003 wykazuje szybszy wzrost kosztów, należy utrzymać dyscyplinę budżetową i w związku z tym przyjęto w planie wzrost kosztów na rok 2005 w wysokości nie większej niż 4,12% jaki planuje się uzyskać za rok 2004 w stosunku do roku 2003.

Nakłady inwestycyjne

Lata	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Środki własne	479 000	248 414	100 000	239 067	454 127	482 500	729 750
Środki pozabudżetowe	357 500	829 149	450 000	731 413	1 036833	1 447 500	2 189 250
Ogółem	836 500	1 077 563	550 000	970 480	1 490 960	1 930 000	2 919 000

Nakłady inwestycyjne stanowią poważną pozycję budżetu gminy i z tego powodu w latach 2004-2006 prognozuje się znaczny wzrost przychodów i rozchodów.

Analiza finansowa wykazuje dużą gospodarność gminy, dlatego też planowane projekty i zadania inwestycyjne będą realizowane w poszczególnych latach na podstawie przygotowanych projektów i wniosków z pomocą i wsparciem zarówno władz wojewódzkich, jak i instytucji zarządzających funduszami Unii Europejskiej.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wolne środki	61 162	15 851	65 660	92 084	0	102 075	80 445

Analiza budżetu wykazała zwiększenie wolnych środków. Daje to możliwość zwiększenia nakładów inwestycyjnych i rozwój infrastrukturalny gminy.

Przewidywany budżet zakłada realne wydatki na inwestycje. Na tę pozycję składa się finansowanie nowych zadań oraz remonty i utrzymanie istniejącej infrastruktury będącej własnością gminy. Szacowany poziom wydatków pozwala na bezpieczne przyjęcie kwot na finansowanie nowych inwestycji.

W związku z tym przyjęto model finansowania inwestycji, zakładający pokrycie wydatków inwestycyjnych ze środków własnych, pozostawiając kredyty i pożyczki jako ewentualne zabezpieczenie na wypadek zachwiania budżetu. Na realizację zadań inwestycyjnych znacząco wpływających na rozwój gminy, których wartość przekracza możliwości finansowe samorządu przyjęto zasadę ubiegania się o dotacje pochodzące ze źródeł zewnętrznych w szczególności funduszy strukturalnych. W budżecie gminy na te inwestycje zostanie zagwarantowany wkład własny.

Z analizy budżetowej wynika konieczność zwiększenia dochodów gminy, dlatego też przy realizacji zadań, priorytetowo powinny być potraktowane działania przynoszące zwiększenie wpływów do budżetu, przy zachowaniu dyscypliny budżetu w stosunku do wydatków.

Realizacja inwestycji zapewni rozwój gminy Lipce Reymontowskie w wielu kierunkach.

14. Wdrażanie i monitorowanie

Instytucją odpowiedzialną za poprawne wdrażanie i monitorowanie Planu Rozwoju Lokalnego jest Urząd Gminy Lipce Reymontowskie. Koordynacją działań związanych z wdrażaniem i monitorowaniem PRL zajmować się będzie Zespół Zadaniowy ds. Rozwoju Lokalnego, powołany zarządzeniem Wójta. Spotkania Zespołu odbywać będą się nie rzadziej niż raz na kwartał, zaś osoby lub jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych projektów będą zobligowane, by składać raporty kwartalne.

Zespół będzie monitorować przygotowywanie i realizowanie zadań. Sprawdzać skuteczność, zgodność z założeniami i celami projektu. Do zadań Zespołu należeć będzie:

- ocena harmonogramu przygotowania zadań - inwestycji (kontrola realności wytyczonych terminów, prawidłowości przygotowania niezbędnej dokumentacji, przygotowania zabezpieczenia finansowego, kadrowego dla dotrzymania terminów);
- monitorowanie terminowości realizacji zadań (zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania i przebiegu realizacji zadań wynikających z Planu - raporty kwartalne lub częstsze);
- zapobieganie i eliminowanie opóźnień w realizacji planu (wizyty kontrolne, analiza dokumentów projektowych, inwestycyjnych itp.);
- sprawdzanie zgodności sposobów realizacji planu z odpowiednimi dokumentami np. prawem zamówień publicznych;
- przyjmowanie wniosków i wprowadzanie do Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Lipce Reymontowskie nowych zadań (inwestycyjnych i ze sfery społecznej) – PRL będzie w miarę potrzeb uaktualniany raz na rok, przed przyjęciem budżetu (na jednej sesji można jednocześnie zdać sprawozdanie z realizacji planu i uzasadnić jego korekty);
- przygotowywanie rocznych raportów na temat wdrażania Planu i przedstawianie corocznie Radzie Gminy.

15. Plan komunikacji społecznej

15.1. Public relations Planu Rozwoju Lokalnego

Jako public relations Planu Rozwoju Lokalnego (PRL) rozumiane są wszystkie działania mające na celu informowanie o pracach nad PRL na poszczególnych etapach jego tworzenia i wdrażania. *PUBLIC RELATIONS* (PR) Planu Rozwoju Lokalnego jest niezbędnym narzędziem konsultacji społecznej i promowania przedsięwzięcia. Wspiera monitorowanie prac oraz realizację planu. Zachęca nie tylko do poparcia projektu, ale współudziału w jego tworzeniu i wdrażaniu.

W myśl zasady, że "Społeczeństwo powinno być informowane" - kreowanie, przyjęcie i wdrożenie Planu Rozwoju Lokalnego zawsze musi się mieć swoje odzwierciedlenie w planowej polityce informacyjnej samorządu. Nie chodzi wyłącznie o funkcję informacyjną, ale także „nawiązanie stosunków dla powszechnego dobra". Takim dobrem jest niewątpliwie Plan Rozwoju Lokalnego, o ile jest konsultowany społecznie i odzwierciedla faktyczne potrzeby wspólnoty, wskazując jednocześnie sposoby ich zaspokojenia.

Proponowanymi instrumentami public relations Planu Rozwoju Lokalnego są:

- informacje dla prasy
- artykuł sponsorowany
- konferencje prasowe
- przemówienia
- sprostowania i listy do redakcji
- obsługa korespondencji
- obsługa i informacja telefoniczna
- wywiady telewizyjne i radiowe
- sprawozdania
- spotkania z mieszkańcami

Zadania te realizuje osoba odpowiedzialna w samorządzie za kontakty z mediami przy aktywnym udziale i zaangażowaniu osób sprawujących władzę, a wszelkie kwestie problemowe są konsultowane z osobami przygotowującymi PRL.

RAMOWY HARMONOGRAM *PUBLIC RELATIONS* PLANU ROZWOJU LOKALNEGO:

Zadanie PR	Sposób realizacji	Termin realizacji	Osoby uczestniczące	Uwagi
→ informacje dla prasy	Typowa informacja dla prasy przekazywana mejlem lub faxem	• Po przystąpieniu do prac (uzasadnienie) • W trakcie zaawansowania prac (faza uzgodnień) • Faza podsumowująca (przed wpłynięciem pod obrady Rady)	- osoba odpowiedzialna w samorządzie za kontakty z mediami	- informacje priorytet-towe może podpisać: - wójt
→ artykuł sponsorowany	j.w.	j.w.	j.w.	Tylko w razie kłopotów z informowaniem za pomocą informacji dla prasy
→ Konferencje prasowe	W Urzędzie	• Po przystąpieniu do prac (przyjęcie Uchwały) • Faza podsumowująca (przed spotkaniem Rady)	Władze i liderzy koordynujący PRL	Materiały na konferencję (na piśmie lub na dyskietkach-mejlem)
→ Przemówienie	Na Sesji Rady	§ Przed podjęciem uchwały o przygotowaniu PRL § Przed uchwaleniem PRL	Wójt	Można jako uzasadnienie do uchwały
→ Obsługa korespondencji i informacja telefoniczna	W Urzędzie	• w trakcie całego procesu przygotowania i wdrażania PRL	Osoba koordynująca PRL lub wyznaczona	Działaniami może zajmować się osoba / wydział odpowiedz. za rozwój, promocję, pozyskiwanie funduszy albo rzecznik
→ Wywiady telewizyjne i radiowe	W Urzędzie lub w redakcjach	• w trakcie całego procesu przygotowania i wdrażania PRL	Wójt	Zawsze dostępni dla mediów
→ Sprawozdania	Sesje Rady	• w ramach monitorowania PRL	Wójt	Zgodnie z harmono-gramem wdrażania PRL
→ Spotkania z mieszkańcami	W Urzędzie, ale lepiej „wyjść do mieszkańców”	• zbieranie wniosków i faza konsultacji	j.w.	Informować, ale nie obiecywać cudów. Mówić, ale przede wszystkim słuchać
→ Spotkania z przedstawicie-lami biznesu	W Urzędzie, ale lepiej „wyjść do lokalnych biznesmenów”	j.w.	j.w.	j.w.
→ Spotkania z członkami Stowarzyszeń i organizacji lokalnych	W Urzędzie, ale lepiej „wyjść do lokalnych biznesmenów”	j.w.	j.w.	j.w.
UWAGA: Tabela pomaga organizować i planować komunikację społeczną, ale można ją dostosowywać w razie potrzeby do aktualnej sytuacji i modyfikować. Ważne by robić to w sposób przemyślany, zaplanowany i systematyczny.				

Opracowania:

Informacja dla prasy:

Czym jest i czemu służy Plan Rozwoju Lokalnego ?

Plan Rozwoju Regionalnego jest kluczowym narzędziem wspierającym zarządzanie na poziomie samorządu. Określa on strategię społeczno-gospodarczą gminy. Wskazuje cele i kierunki zaangażowania środków z funduszy strukturalnych, krajowych i własnych gminy.

Lokalny program rozwoju określa nie tylko ogólne cele (jak ma to często miejsce przy tworzeniu niektórych strategii), lecz k o n k r e t n e zadania, terminy ich realizacji oraz sposoby finansowania. Poszerza to możliwości inwestycyjne, umożliwia koncentrację inwestycji, a tym samym zwiększa szybkość ich realizacji, jednocześnie zmniejszając koszty.

Posiadanie dobrze opracowanego Programu Rozwoju Lokalnego jest niezbędnym czynnikiem przy ubieganiu się o środki unijne dostępne w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej samorządy mają możliwość korzystać z pomocy w ramach regionalnej polityki strukturalnej.

Plan Rozwoju Lokalnego od początku jego tworzenia oparty jest na dialogu społecznym, polegającym na konsultowaniu go z lokalną społecznością, która bierze aktywny udział w procesie jego tworzenia i monitorowania. Odzwierciedla faktyczne potrzeby wspólnoty, wskazując jednocześnie sposoby ich zaspokojenia. Jak widać istotą PRL jest staranie, aby władza była jak najbliżej obywateli i ich problemów. Pozwala to na trafniejsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz uniknięcie konfliktów społecznych. Tak przygotowany Plan jest zbiorem konkretnych, realnych, niezbędnych dla rozwoju społeczności lokalnej działań, a jego realizacja leży we wspólnym interesie wszystkich mieszkańców gminy.

Bibliografia

- *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lipce Reymontowskie;* Lipce Reymontowskie 1999;
- *Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego,* Łódź 2000;
- *Program Rozwoju Województwa Łódzkiego 2004-2006 - komponent regionalny ZPORR*, Łódź 2004;
- *Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006,* Warszawa 2004
- *Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego - Uzupełnienie Programu,* Warszawa 2004;
- www.lipcereymontowskie.pl;
- www.gci.lipce.prv.pl;
- www.powiat.skierniewice.pl;
- www.gminypolskie.pl;
- www.iturysta.pl;

Załącznik nr 1

Wnioski zgłoszone do Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Lipce Reymontowskie

Nr wniosku	Wnioskodawca	Zadanie
1/04	Zakład Cukierniczy Halina Długosz - Duda	Rozbudowa zakładu
2/04	Radny Rady Gminy Jacek Dziuda	Rozwój średnich gospodarstw rolnych i ogrodniczych – zwiększenie ekologiczności i polepszenie produkcji.
3/04	Ochotnicza Straż Pożarna Wola Drzewiecka – Andrzej Malka	1. Zakup samochodu pożarniczego. 2. Budowa zbiornika p. pożarowego lub zalewu.
4/04	Gminna Rada Kół Gospodyń Wiejskich w Lipcach Reymontowskich – Anna Czajka	Utworzenie „Domu Spokojnej Starości” w budynku byłej Szkoły Podstawowej w Woli Drzewieckiej
5/04	Gminna Rada Kół Gospodyń Wiejskich w Lipcach Reymontowskich – Anna Czajka	Wykupienie budynku mieszkalnego, tzw. „winkówki” w celu wykorzystania budynku jako bazy agro-turystycznej i gastronomicznej.
6/04	Gminna Rada Kół Gospodyń Wiejskich w Lipcach Reymontowskich – Anna Czajka	Rozwój agroturyzmu – utworzenie szlaku turystycznego
7/04	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Lipcach Reymontowskich – Elżbieta Nowak, dyrektor	Budowa Estrady i Widowni
8/04	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Lipcach Reymontowskich – Elżbieta Nowak, dyrektor	Wymiana okien i drzwi w budynku GOKSiR
9/04	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Lipcach Reymontowskich – Elżbieta Nowak, dyrektor	Rozbudowa boiska do gry w piłkę nożną z bieżnią na ul. Wiatracza.
10/04	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Lipcach Reymontowskich – Elżbieta Nowak, dyrektor	Remont Sali Widowiskowej GOKSiR
11/04	Zespół Ekonomiczno – Administracyjny Oświaty – Stanisław Szczech, dyrektor	Budowa Hali Sportowej, ewentualnie pełno wymiarowej Sali Gimnastycznej przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Lipcach Reymontowskich
12/04	Sołeczna Rada Gospodarcza Tadeusz Pintara	Kontynuacja rozbudowy sieci kanalizacyjnej na terenie Lipiec Reymontowskich, a w następnej kolejności również na terenie całej gminy.
13/04	Społeczna Rada Gospodarcza Tadeusz Pintara	Likwidacja rowu ściekowego w centrum Lipiec Reymontowskich – rów należy zastąpić krytym kanałem służącym do odprowadzania wód opadowych
14/04	Rada Sołecka wsi Wola Drzewiecka	1. Budowa zbiornika retencyjnego w Woli Drzewieckiej. 2. Budowa drogi na kolonii Zakolej. 3. Naprawa drogi na kolonii Rowy.
15/04	Publiczne Gimnazjum w lipcach Reymontowskich – Gminny Samorząd Uczniowski, Elżbieta Napióra	1. Budowa sali gimnastycznej 2. Wyposażenie biblioteki szkolnej w książki, komputer i program MOL

16/04	Rada Sołecka wsi Lipce Reymontowskie, Aleksander Dałkowski	Budowa pełno wymiarowej sali sportowej przy Gimnazjum w Lipcach Reymontowskich
17/04	Rada Sołecka wsi Lipce Reymontowskie, Aleksander Dałkowski	Kanalizacja ulic i rozbudowa oczyszczalni
18/04	Rada Sołecka wsi Lipce Reymontowskie, Aleksander Dałkowski	Budowa pływalni krytej
19/04	Ochotnicza Straż Pożarna w Lipcach Reymontowskich	1. Przegrodzenia pomieszczenia garażowego 2. Malowanie dachu 3. Utwardzenie parkingu 4. Ogrodzenie siedziby wraz z parkingiem 5. Rozbudowa strażnicy
20/04	Ochotnicza Straż Pożarna Drzewce	Dobudowanie do istniejącego budynku szkoły dwóch boksów garażowych.
21/04	Rada Sołecka wsi Wólka Krosnowska	1. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków 2. Budowa II studni - połączenie drugiej studni wodociągiem
22/04	Henryk Stefaniak – Radny Rady Gminy	1. Poprawa dróg lokalnych (asfalt) 2. Wymiana wodociągów – rury azbestowe na plastikowe 3. Modernizacja hydroforni 4. Rozbudowa kanalizacji 5. Modernizacja szkoły 6. Budowa strażnicy

Załącznik nr 2 Zestawienie zadań inwestycyjnych z podziałem na koszty i źródła finansowania

Inwestycja	Szacunkowy koszt (PLN)	Finansowanie inwestycji							
		Środki własne (PLN)				Fundusze strukturalne (PLN)			
		Ogółem	2004	2005	2006	Ogółem	2004	2005	2006
Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami w ul. Golki, Mostowej i Wiatracznej	787 960,00	**196 990,00**	196 990,00			**590 970,00**	590 970,00		
Modernizacja drogi we wsi Wola Drzewiecka Kolonia Za Kolej	140 000,00	**35 000,00**	35 000,00			**105 000,00**	105 000,00		
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Mszadli	220 000,00	**55 000,00**	55 000,00			**165 000,00**	165 000,00		
Rozbudowa strażnicy w Drzewcach	255 000,00	**63 750,00**	20 000,00	43 750,00		**191 250,00**	60 000,00	131 250,00	
Modernizacja drogi we wsi Retniowiec	316 000,00	**79 000,00**		79 000,00		**237 000,00**		237 000,00	
Budowa mini-parku w Lipcach Reymontowskich	165 000,00	**41 250,00**	3 750,00	37 500,00		**123 750,00**	11 250,00	112 500,00	
Opracowanie dokumentacji technicznej na budowę sieci kanalizacyjnej z przyłączami w ul. Leśnej, Nowickiej	50 000,00	**12 500,00**		12 500,00		**37 500,00**		37 500,00	
Budowa sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami w ul. Leśnej	1 200 000,00	**300 000,00**			300 000,00	**900 000,00**			900 000,00
Budowa sali gimnastycznej w Lipcach Reymontowskich	2 250 000,00	**562 500,00**		312 500,00	250 000,00	**1 687 500,00**		937 500,00	750 000,00
Remont przedszkola w Lipcach Reymontowskich	100 000,00	**35 000,00**			35 000,00	**75 000,00**			75 000,00
Budowa zbiornika retencyjnego w Woli Drzewieckiej	2 150 000,00	**37 500,00**			37 500,00	**112 500,00**			112 500,00
SUMA	**7 633 960,00**	**2 939 990,00**	**310 740,00**	**485 250,00**	**622 500,00**	**4 225 470,00**	**932 220,00**	**1 455 750,00**	**1 837 500,00**

Załącznik nr 3

WNIOSEK DO PLANU ROZWOJU LOKALNEGO
(może dotyczyć: inwestycji i zadań ze sfery społecznej)

Gmina:	
Zadanie (nazwa) i zakres:	
Jaki problem zadanie ma rozwiązać ?	
Jaki będzie zasięg oddziaływania zadania ?	
Czy są dodatkowe argumenty za realizacją zadania ?	

Imię, nazwisko, adres osoby/instytucji: …… **Data:** ……

Czytelny podpis: ……